A-11787

A. Markeldt ja K. Tiitso.

Rehkenduse ülesannete-kogu algkoolidele.

I anne.

Zur Verbreitung und Ausfuhr zugelassen. Pressestelle A. O. K. 8.

Neljas trükk.

Wiljandis, 1918.
A. Tõllasepp'a raamatukaupluse kirjastus.

A-11787

2/71867

A. Marfeldt ja R. Tiitso.

Rehkenduse Ülesannetekogu

algkoolidele.

I anne.

260.06

Neljas trükk.

Wiljandis, 1918.
A. Tõllasepp'a raamatukaupluse kirjastus.

J. Nurmberg'i trükk, Wiljandis.

2

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis
71867
1937 / 2293

A- 11787

λ 15443322

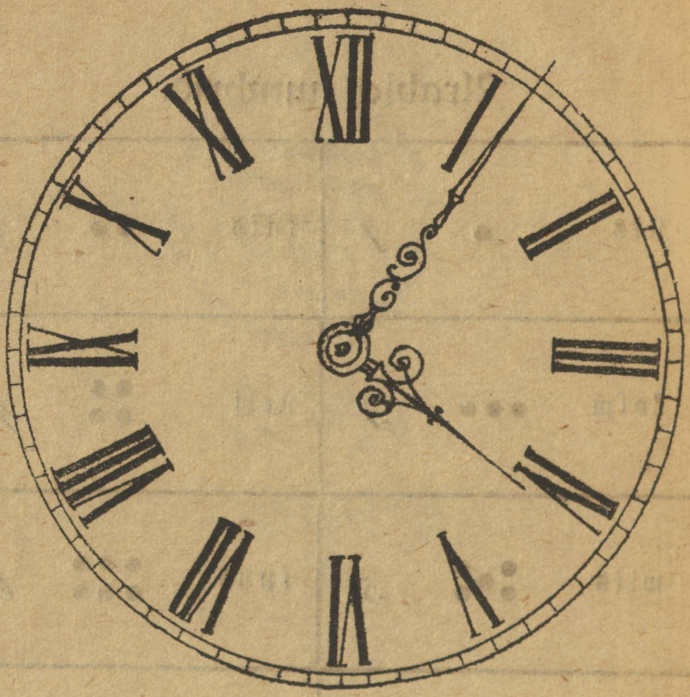
Numbritega tutwustamine.

Arabia numbrid.

üks	 1	kaks	 2
kolm	 3	neli	 4
wiis	 5	kuus	 6
seitse	 7	kaheksa	 8
üheksa	 9	kümme	 10

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

Rooma numbrid.

I. 1.	V. 5.	IX. 9.
II. 2.	VI. 6.	X. 10.
III. 3.	VII. 7.	XI. 11.
IV. 4.	VIII. 8.	XII. 12.

Esimene aste.

Arvud 1—10.

Kokkuarvamine.

1 ja 1 on 2.
2 + 1 = 3.
3 + 1 = 4.

1)	1+1=	4+1=	7+1=	3+1=	4+1=
	2+1=	5+1=	8+1=	5+1=	6+1=
	3+1=	6+1=	9+1=	7+1=	8+1=
2)	1+2=	4+2=	7+2=	3+2=	6+2=
	2+2=	5+2=	8+2=	7+2=	8+2=
	3+2=	6+2=	5+2=	4+2=	5+2=
3)	1+3=	4+3=	7+3=	4+3=	7+3=
	2+3=	5+3=	3+3=	5+2=	8+2=
	3+3=	6+3=	2+3=	6+3=	9+1=
4)	1+4=	4+4=	3+2=	2+4=	4+3=
	2+4=	5+4=	6+3=	4+4=	3+4=
	3+4=	6+4=	3+5=	3+3=	2+4=
5)	1+5=	4+5=	2+5=	1+6=	4+6=
	2+5=	5+5=	6+3=	2+6=	3+5=
	3+5=	5+3=	3+5=	3+6=	6+3=
6)	1+7=	7+2=	1+8=	8+2=	4+5=
	2+7=	7+3=	2+8=	1+9=	6+4=
	3+7=	6+3=	4+4=	7+3=	3+7=

7) 1+1+1= 3+2+1= 1+3+3= 2+4+1=
2+2+2= 3+3+3= 2+1+3= 1+1+4=
2+1+2= 2+3+1= 4+1+2= 2+2+1=

8) 4+3+2= 3+5+1= 4+5+1= 2+2+3=
1+4+3= 2+2+2= 4+4+2= 3+2+3=
5+1+2= 1+4+1= 3+3+4= 2+4+3=

9) 6+1+2= 4+1+5= 1+3+6= 7+1+1=
6+2+2= 3+2+5= 7+2+1= 5+3+1=
6+3+1= 1+4+3= 8+1+1= 4+2+3=

I.

1) Klassitoal on ühes seinas 2 akent, teises 1. Mitu akent on klassitoal?
2) Isa andis Jaanile 3 kopikut, ema 2. Palju raha sai Jaan?
3) Karjas oli 4 walget ja 3 musta lammast. Mitu lammast oli karjas?
4) Õue peal mängisid 4 poissi ja 3 tütarlast. Palju lapsi oli mängimas?
5) Koolipoisil oli 1 wenekeelne ja 4 eestikeelset raamatut. Mitu raamatut oli koolipoisil?
6) Peres on 2 poega ja 3 tütart. Mitu last on peres?
7) Sepp rautas enne lõunat 4 hobust, pärast lõunat 2. Mitu hobust rautas sepp?
8) Karjamaal on 5 lehma ja 2 härga. Mitu elajat on karjamaal?
9) Hildal on 7 uut ja 3 wana sulge. Mitu sulge on Hildal?
10) Isa istutas aeda 8 õuna- ja 2 pirnipuud. Mitu puud istutas isa?
11) Klassis on ühe seina peal 4, teise peal 5 pilti. Mitu pilti on klassis kahe seina peal?
12) Pingi peal istusid 6 poissi ja 4 tütarlast. Mitu last istusid pingi peal?
13) Emal oli 5 wähemat ja 5 suuremat teeklaasi. Mitu teeklaasi oli emal?

14) Pliiats maksab 5 kopikut, kaustik niisama palju. Palju maksawad pliiats ja kaustik ühtekokku?
15) Kooli õues oli 4 sülda puid; päraft toodi weel 6 sülda juure. Mitu sülda puid on kooli õues?
16) Aias on 2 wana ja 7 noort õunapuud. Mitu õunapuud on aias?
17) Taluperemees wiis weskile 4 kotti rukkid ja 5 kotti otre. Mitu kotti wilja wiis taluperemees weskile?
18) Tiigis ujuwad 4 parti ja 6 ani. Mitu lindu ujuwad tiigis?
19) 3 poissi ja 7 tütarlaft läksid metsa marjule. Mitu laft läksid marjule?

II.

1) Wennal on 4 raamatut, õel 2 raamatut rohkem. Mitu raamatut on õel?
2) Pliiats maksab 5 kopikut, sulepea on 4 kopikut kallim. Palju maksab sulepea?
3) Külaft kooli juure on 4 wersta, kiriku juure 5 wersta rohkem. Mitu wersta on külaft kiriku juure?
4) Õde on 3 aastane, wend 5 aastat wanem. Kui wana on wend?
5) Üks nöör on 6 sülda pikk, teine 4 sülda pikem. Kui pikk on teine nöör?
6) Külatee on 3 arsinat lai, maantee 6 arsinat laiem. Kui lai on maantee?
7) Üks arw on 4, teine 5 suurem. Kui suur on teine arw?
8) Misugune arw on 4ga ft 3 suurem?
9) Suurendage arwu 7 arwu 3ga.
10) Misugune arw on 3ga ft 2, 5, 4, 6 suurem?

III.

1) Õues on 5 kana, kukk ja ani. Mitu lindu on õues?
2) Talumehel on 1 hobune, 2 lehma, 2 siga ja 5 lammast. Mitu looma on talumehel?

3) Tee äärde istutati 4 tamme, 4 pärna ja 2 pihlakat. Mitu puud istutati tee äärde?

4) Karjas on 5 lehma, 1 härg, 2 mullikat ja 2 wasikat. Mitu looma on karjas?

5) Tiiu leidis aiast ühe õunapuu alt 2 õuna, teise alt 3, kolmanda alt 4 ja neljanda alt 1. Mitu õuna leidis Tiiu?

6) Hans ostis 1 kopiku eest sulgi, 2 eest tinti, 3 eest paberit, 4 eest pliiatsi. Mitu kopikut kulutas Hans ära?

7) Perekonnas on isa, ema, 2 poega, 3 tütart ja 1 kasulaps. Mitu inimest on perekonnas?

8) Laual sõid isa, ema, 4 last, sulane ja 2 ümardajat. Mitu inimest oli lauas söömas?

9) Üle põllu lendasid 3 warest, 4 warblast, 2 kuldnokka ja 1 harakas. Mitu lindu lendasid üle põllu?

10) Mikul oli 1 wiie-, 1 kolme- ja 1 kahekopikuline raha. Mitu kopikut oli Mikul?

11) Hansul on 2 kopikut, Mardil 3, Peetril aga 4 kopikut rohkem kui Hansul ja Mardil ühtekokku. Palju raha on Peetril?

12) Arwake 3 ja 4 kokku; pange 2 juure. Palju saab?

13) Suurendage 4ga ja 5ga ja pange 1 juure. Palju saab?

Mahaarwamine.

2 heist ära wõtta 1 jääb 1.
3 — 1 „ 2.
4 — 1 „ 3.

1)	2—1=	5—1=	8—1=	4—1=	10—1=
	3—1=	6—1=	9—1=	7—1=	6—1=
	4—1=	7—1=	10—1=	9—1=	3—1=
2)	3—2=	6—2=	9—2=	3—2—	9—2=
	4—2=	7—2=	10—2=	6—2—	10—2=
	5—2=	8—2=	7—2=	8—2—	4—2=

3) 4—3= 7—3= 10—3= 8 -2= 9 -3=
5—3= 8—3= 7—3= 6—3= 8—2=
6—3= 9—3= 4—3= 10—2= 7—3=

4) 5—4= 8—4= 6—4= 8—3= 4—2=
6—4= 9 -4= 5—3= 9—2= 6—3=
7—4= 10—4= 7—4= 10—4= 8—4=

5) 6—5= 9—5= 4 -3= 9—5= 5—3=
7—5= 10—5= 7—5= 10—4= 6—5=
8—5= 8—5= 6—4= 7—3= 10—5=

6) 7—6= 10—6= 7—4= 8—7= 8—6=
8—6= 9—5= 8—5= 9—7= 10—5=
9—6= 4—3= 9—6= 10—7= 7—6=

7) 9—8= 8—7= 10—9= 9—7= 6—4=
10—8= 9 —6= 8—3= 10—8= 10—5=
9—7= 10 —7= 7—5= 6—3= 9—8=

8) 10— 2—5— 7—5—1= 6—2—2=
6—3—2= 8—3—3= 9—5—3=
8—5—1= 4—1—2= 10—5—4=

9) 6—3—2= 9—3—3= 8—2—2=
7—2—3= 10—6—3= 10—5—5=
8—4—2= 5—4—1= 6—3—3=

I.

1) Põllul on 3 wareſt; 1 nendeſt lendas ära. Mitu wareſt jäi põllule?
2) Peetril on 4 kopikut; 2 kopiku eeſt ostis ta ſaia. Palju raha on weel Peetril?
3) Laua peal oli 5 õuna. Mart wõttis 2 nendeſt eneſele. Mitu õuna jäi laua peale?
4) Poes oli 6 meeſt; 3 nendeſt läkſid wälja. Mitu meeſt jäi poodi?

5) Tiigis ujusid 8 parti; 3 tulid kaldale. Mitu parti jäid tiigile?
6) Kanal oli 9 poega; 4 nendest olid walged, teised mustad. Palju oli kanal musti poegi?
7) Lindal oli 10 sulge; 4 sulge andis ta õele. Mitu sulge jäi lindale enesele?
8) Hansul oli 2 raha, kokku 8 kopikut; üks raha oli wiiekopikuline. Mitmekopikuline oli teine raha?
9) Mihkel mõistis kõik 10 käsku peast, Juku ainult 6 käsku. Mitu käsku oli Jukul weel õppida?
10) Koolipoistil oli 7 ülesannet walmis teha; 6 ülesannet sai ta walmis. Mitu ülesannet jäi poistil tegemata?
11) Liisil oli 8 õuna; 7 õuna söi ta ära. Mitu õuna on weel Liisil?
12) Ema ostis poest 8 kopiku eest nööpa. Palju sai ema 10 kopikust tagasi?
13) Küünis oli 10 koormat heinu; isa wedas 9 koormat kodu. Mitu koormat heinu jäi weel küüni?
14) Kahes peres on kokku 10 inimest; ühes peres on 5 inimest. Mitu inimest on teises peres?
15) Kell lööb praegu 8. Palju löi kell 2 tunni eest? Palju 4 tunni eest?
16) Sadamas oli 10 laewa; 6 laewa sõitsid sadamast wälja. Mitu laewa jäi sadamasse?

II.

1) Leenil oli 4 õuna, Mannil 1 wähem. Mitu õuna oli Mannil?
2) Saapad maksawad 5 rubla; kübar on 2 rubla odawam. Palju maksab kübar?
3) Ühes peres on 8 inimest, teises 3 wähem. Mitu inimest on teises peres?
4) Wend on 6 aastane, õde temast 4 aastat noorem. Kui wana on õde?
5) Esimeses klassis on 10 pinki, teises klassis 5 pinki wähem. Mitu pinki on teises klassis?
6) Wennal on 9 raamatut, õel 6 raamatut wähem. Mitu raamatut on õel?

7) Üks hobune sõitis tunnis 10 wersta, teine 8. Mitu wersta sõitis teine hobune tunnis wähem?

8) Linda tegi tunnis 6 ülesannet walmis. Miina ainult 3. Mitu ülesannet tegi Linda rohkem kui Miina?

9) Talul on 9 lehma ja 4 hobust. Palju on talul hobuseid wähem kui lehmi?

10) Üks kütt laskis 10 lindu, teine ainult 3. Mitu lindu laskis teine kütt wähem kui esimene?

11) Üks arw on 8, teine 4 wähem. Kui suur on teine arw?

12) Palju on 9 wiest suurem? Palju on 7 kuuest suurem?

13) Palju on kümme 8sast. 6, 4, 2 suurem?

14) Palju on kolm 5est. 7, 9 wähem?

15) Missugune arw on ühekssast 7, 5, 4, 6, 2 wähem?

Kordamine.

1) 1+3−2= 6+3−2= 4+6−5= 7+3−6=
2+4−3= 5+2−4= 7+2−4= 5+5−4=
8+2−6= 7+2−5= 6+3−5= 2+6−4=

2) 7−2+3= 6−2+3= 8−3+2= 6−2+3=
9−5+6= 8−5+4= 8−4+5= 10−3+2=
8−4+5= 10−7+6= 8−5+3= 3−2+4=

3) 3+4−6+2= 9−3−2+4= 6+3+1−9=
7+3−2−7= 8+2−3−3= 7+3−5+1=
7−4−2+3= 5+4−3−3= 10−3+2−7=

4) 8−5−2+6= 9+1−6−2= 2+3+4−6=
6+3−2−5= 3+2+4−6= 3+4+2−7=
7+2−3−2= 10−7+3−4= 8−4−2+7=

5) 9−8+5+3−7+1= 10−4−5+8−6+2=
4+5−3−1−2−2= 1+9−8+7−4+5=
3+3+2−5+2−4= 8−7+4+3+1−8=
1+2+1+4−3−3= 2+7−6+5+1−6=

6) 5+5—7+4+2—8=
9—4—3+6—7+5=
7+1—5—2+8—6=
8—4—3+7—5—2=

4—3+7—2—4+2=
8+1—2—2—4+8=
10—1—6+5—4+2=
3+5—3+5—8+3=

7) 7—5+6—2—3+7—5—3=
8—1—1—2+2—4+7—6=
3+6+1—6+2+2+1—3=
5—4+8—5+3+3—5—4=

8) 2+2=
2+2+2=
2+2+2+2=
2+2+2+2+2=

3+3=
3+3+3=
4+4=
5+5=

---

1) Koolipoiss tegi 2 kaustikut; ühe kaustiku peale läks 3 poognat paberit, teise peale 4; järele jäi weel 3 poognat paberit. Palju paberit läks kahe kaustiku peale? Palju oli poisil paberit?
2) Anna puudus koolist 1 nädala ja 3 päewa. Leeni puudus 5 päewa wähem. Mitu päewa puudus Leeni koolist?
3) Ühe pärna otsas oli 4 kuldnoka kasti, teise otsas 1 rohkem. Mitu kasti oli 2 pärna otsas?
4) Kanga otsast lõigati esimene kord 2 küünart riiet, teine kord 5 küünart. Jäi järele 3 küünart. Kui pikk oli kangas?
5) Salwes oli 9 wakka otre; 4 wakka otre wiidi weskile, 3 wakka külwati maha. Palju jäi otre salwe?
6) Poiss püüdis jõest 6 suurt ja 3 wäikest wähki; 1 suure ja 2 wäikest wähki laskis ta jõkke tagasi. Mitu wähki wiis poiss kodu?
7) Ema ostis 10 õuna; ühe õuna sõi ta ise ära, 2 andis Mannile ja 3 Jukule. Mitu õuna jäi weel järele?
8) Poes oli 8 inimest; esiti läksid 2 inimest ära, siis 1, selle järele weel 3. Mitu inimest jäi weel poodi?
9) Hansu kampsonil oli uuelt kumbagil pool 5 nööpi olnud; nüüd oli aga ühel pool 3, teisel pool 4 nööpi alles. Mitu nööpi oli ära kadunud?

10) Kolmel tütarlapsel oli 10 õuna; ühel nendest oli 3 õuna, teisel üks rohkem. Mitu õuna oli kolmandal tütarlapsel?

11) Üks lehm annab 2 toopi piima, teine niisama palju, kolmas niipalju, kui esimene ja teine ühtekokku. Palju annavad kõik lehmad ühtekokku piima?

12) Kaarlil oli 8 kopikut; 2 kopiku eest ostis ta sulgi, 2 eest tinti ja 3 eest paberit. Palju jäi Kaarlil raha järele?

13) Juku oli esimesel nädalal 3 päewa koolis, teisel nädalal 4 päewa. Mitu päewa puudus Juku kahel esimesel nädalal koolist?

14) Heinamaal niidawad 3 meeste- ja 2 naisterahwast; 4 naisterahwast riisuwad heinu; 2 meesterahwast lõikawad kraawi. Palju on heinamaal naisterahwaid rohkem kui mehi?

15) Aias on 9 peenart juurewilja. Kaalikaid on 4 peenart, peeta 3, teised on porgandid. Mitu peenart on porgandid?

16) Põllul on ühes reas 4 hakkjalga rukkid, teises 2 rohkem; 7 hakkjalga wedas isa kodu. Mitu hakkjalga jäi weel põllule?

17) Ema andis Jaanile kahe-, kolme- ja wiiekopikulise raha ja käskis poest naela heeringaid tuua, mis 9 kopikut maksab. Palju sai Jaan raha tagasi?

18) Koolis on ühes jaos 5 poissi ja niisama palju tütarlapsi. Teises jaos on 2 poissi ja 1 tütarlaps wähem. Mitu last on teises jaos?

Kaswatamine.

1 + 1 + 1 = 3	2 + 2 + 2 = 6
1 kolm korda on 3	2 kolm korda on 6
1 × 3 = 3	2 × 3 = 6

1) 1×2= 1×6= 1×10= 2×5= 4×1=
1×3= 1×7= 2× 2= 3×1= 4×2=
1×4= 1×8= 2× 3= 3×2= 2×4=
1×5= 1×9= 2× 4= 3×3= 3×2=

2) $2\times1=$ $6\times1=$ $2\times5=$ $9\times1=$ $2\times2=$
$5\times2=$ $1\times6=$ $1\times8=$ $1\times10=$ $2\times4=$
$2\times5=$ $7\times1=$ $8\times1=$ $10\times1=$ $3\times3=$
$4\times2=$ $1\times7=$ $1\times9=$ $3\times2=$ $4\times2=$

3) $1\times1+7=$ $4\times2-5=$ $2\times5-5=$ $1\times7-3=$
$2\times2+6=$ $3\times2-4=$ $7\times1+2=$ $3\times3-3=$
$3\times3+1=$ $2\times5-6=$ $8\times1+2=$ $3\times2+4=$
$2\times3+2=$ $3\times3-8=$ $1\times9-7=$ $7\times1-6=$

4) $3\times2+2=$ $3\times3-8=$ $1\times8-3=$ $6\times1-4=$
$4\times2-5=$ $2\times4-7=$ $2\times2+3=$ $2\times5-3=$
$5\times2-6=$ $2\times5-5=$ $2\times4-6=$ $3\times2+3=$
$2\times3+4=$ $5\times2-4=$ $2\times3+2=$ $7\times1-7=$

5) $4\times2-3+2=$ $3\times2+3-6=$ $3\times2-5+7=$
$2\times5-7+3=$ $2\times3+1-7=$ $6\times1-4+8=$
$2\times3+3+1=$ $2\times4-6+3=$ $4\times2-2-2=$
$3\times2-3-3=$ $1\times5+2-6=$ $9\times1-7+4=$

I.

6) Sulg maksab 1 kopik. Palju maksawad 2 sulge?
Palju maksawad 4, 5, 7, 10 sulge?

7) Õun maksab 2 kopikut. Palju maksawad 2 niisugust õuna?

8) Jaanil oli 2 kolmekopikulist raha. Mitu kopikut oli Jaanil?

9) Hansul oli 4 kahekopikulist raha. Mitu kopikut oli Hansul?

10) Perenaine müüs 3 paari kanamune ära ja sai 3 kopikut paarist. Palju raha sai perenaine munade eest?

11) Sepp löi kahele hobusele rauad alla. Mitu rauda läks sepal tarwis?

12) Peremees wiis 2 wasikat turule. Kumbagi eest sai ta 5 rubla. Palju raha sai peremees wasikate eest?

13) Koolipoiss tegi 4 kaustikut; iga kaustiku peale läks 3 poognat paberit, Mitu poognat paberit läks nelja kaustiku peale?

14) Emal on 5 last; igale lapsele andis ta 2 õuna. Mitu õuna jagas ema ära?

15) Mitu tiiba on kahel tuulikul? Mitu tiiba on neljal kukel? Mitu sarwe on kolmel härjal?
16) Palju on 2 korda 2? Palju on 2 korda 3, 4, 5? Palju on 3 korda 2, 3? Palju on 4 korda 2?
17) Emal oli 10 küünart linast riiet. Tema tegi Jukule 2 särki; kumbagi särgi peale läks 4 küünart riiet. Palju riiet jäi weel järele?
18) Isa andis Salmele 2 kahe- ja 2 kolmekopikulist raha. Palju raha sai Salme?
19) Salmel oli 10 kopikut raha. Tema ostis 5 kopiku eest paberit ja kolmekopikulise pliiatsi. Palju jäi Salmel weel raha järele?
20) Kahel poisil on kumbagil 3 sulge; kolmandal poisil on 2 sulge. Mitu sulge on 3 poisil ühtekokku?
21) Kaswatage 2, 3, 4, 5 kahega. Kaswatage kahte 3-me 4 5-ga.
22) Kirjutage lühemini üles:
1+1+1= (lühemini) 1×3=3.
1+1+1+1+1+1+1=
2+2+2+2=
2+2+2+2+2=
3+3+3=

II.

23) Hansul on 3 raamatut, Peetril 2 korda rohkem. Mitu raamatut on Peetril?
24) Öde on 2 aastane: wend on 3 korda wanem. Kui wana on wend?
25) Kalamees püüdis jõest 2 hawi; särgi sai ta 5 korda rohkem. Mitu särge sai kalamees?
26) Leenil on 2 sulge, Jukul 3 korda rohkem. Mitu sulge on lastel ühtekokku?
27) Koolimajal on ühel pool küljes 5 akent, teisel pool 2 korda rohkem. Mitu akent on koolimajal teisel pool küljes rohkem?
28) Koplis oli 2 mända; kuuska oli koplis 4 korda rohkem kui mändi. Isa raius 3 kuuske maha. Mitu kuuske jäi weel kaswama?
29) Kolmel poisil on ühtekokku 9 kopikut. Ühel poisil on 2 kopikut, teisel 2 korda rohkem. Mitu kopikut on kolmandal poisil?
30) Missugune arw on kaheft 3 korda suurem? Missugune arw on neljaft 2 korda suurem?

Jagamine.

6 jagada 2-le on 3.
8 : 2-le = 4.
10 : 2-le = 5.

1) 2 : 2= 10 : 2= 3 : 3= 4 : 4= 6 : 6=
4 : 2= 4 : 2= 6 : 3= 8 : 4= 7 : 7=
6 : 2= 8 : 2= 9 : 3= 5 : 5= 8 : 8=
8 : 2= 2 : 2= 3 : 3= 10 : 5= 9 : 9=

2) 4 : 2+2= 8 : 2×2= 9 : 3×2= 8 : 4+3=
8 : 2—2= 6 : 2×3= 9 : 3+7= 4 : 4×7=
6 : 2+7= 4 : 2+3= 3 : 3+9= 10 : 5+4=
4 : 2—1= 8 : 2+2= 6 : 3+8= 5 : 5×4=

3) 10 : 2—3= 9 : 3+3= 8 : 4+3= 6 : 3+4=
9 : 3 : 3= 6 : 1+4= 3×2 : 6= 9 : 3+5=
9 : 3×3= 7 : 7+6= 4 : 2+6= 3×3 : 9=
9 : 3—3= 6 : 2+2= 8 : 4+6= 3×2 : 3=

4) 10 : 5×3 : 2= 2×5 : 2×1= 9 : 3×2 : 3=
3×2 : 3×4= 9 : 3 : 3×8= 8 : 2 : 2 : 2=
2×2×2 : 4= 6 : 2×3 : 9= 8 : 4×3 : 2=
6 : 3×4 : 2= 7 : 7×3×2= 5×2 : 5×4=

5) 5×2 : 5×4= 2×4—6+7= 2×5—7+5=
8 : 4×2+3= 8 : 4×3+4= 3×3—6—2=
3×3—5+4= 2×2×2 : 2= 9 : 3×2—5=
5×2 : 5+7= 8 : 2 : 2+8= 4 : 2×5—8=

Jaotamine.

I.

6) Kaks poissi jaotasid 6 kopikat eneste wahel ühewõrra ära.
Palju sai kumbgi?

7) Lindal ja Leenil on kokku 8 raamatut, mõlematel ühepalju. Kui palju raamatuid on kumbagil tütarlapsel?
8) Kaks ühesuguſt pliiatſit maksawad 10 kopikut. Palju maksab üks pliiats?
9) Palju tuleb wälja, kui 4, 6, 8, 10 kahele jagame?
10) Hans tegi 9 poognaſt paberiſt 3 ühesuuruſt kaustikut. Mitu poognat paberit läks iga kaustiku peale?
11) Kooliõpetaja jagas 8 ſulge 4 poiſi wahel ära; kõik ſaid ühepalju. Palju ſulgi ſai iga poiſs?
12) Ema ostis 10 kopiku eeſt 5 naela leiba. Palju maksab nael leiba?
13) Tisler ſaagis laua, mis 9 jalga pikk, kolmeks ühepikkuſeks tükiks. Kui pikk on iga tükk?
14) Palju ſaame, kui 6 kolmele jagame? kui 9 kolmele jagame?

II.

15) Õues oli 8 kana; pooled nendeſt olid mustad. Mitu musta kana oli õues?
16) Mardil oli 6 kopikut. Poole ſelleſt ſummaſt andis ta õele. Palju raha jäi Mardile eneſele?
17) Tee ääre istutati 9 puud; kolmas jagu nendeſt olid tammed. Mitu tamme istutati tee ääre?
18) Poiſil oli 6 ſulge; üks kolmandik nendeſt olid uued. Mitu uut ſulge oli poiſil?
19) Palju on pool 2-eſt, 4-ſt, 6-ſt, 8-ſt, 10-ſt? Palju on kolmas jagu 3-ſt, 6-ſt, 9-ſt?
20) Perenaiſel oli 8 kanamuna? neljanda jao nendeſt lõi ta katki. Mitu muna lõi perenaine katki?
21) Sulaſel oli 10 rubla raha. Ta ostis eneſele kübara, mille peale wiies jagu tema rahaſt ära kulus. Palju maksis kübar?
22) Palju on neljas jagu 4-ſt, 8-ſt? Palju on wiies 5-ſt, 10-ſt?
23) Nael tärkliſt maksab 8 kopikut. Palju maksab pool naela? Palju maksab weerand naela?
24) Puud ſuhkrut maksab 6 rubla. Palju maksab üks kolmandik puuda?

25) Poisil oli 9 kopikut; ühe kolmandiku sellest rahast kulutas ta ära. Palju jäi poisil raha weel järele?
26) Ema ja tütar teenisid ühtekokku 8 rubla; üks neljandik sellest rahast on tütre jagu. Palju teenis ema?

III.

27) Pliiats maksab 5 kopikut, sulg 5 korda wähem. Palju maksab sulg?
28) Wend on 6 aastat wana, õde 2 korda noorem. Kui wana on õde?
29) Ühel peremehel on 9 kuhja heinu, teisel 3 korda wähem. Mitu kuhja heinu on teisel peremehel?
30) Märt tegi õigekirjutuses 10 wiga, Jaan 2 korda wähem. Mitu wiga kirjutas Jaan?
31) Saapad maksawad 10 rubla; kübar on 5 korda odawam. Palju maksab kübar?
32) Kask on 8 sülda pikk, kuusk tema kõrwal 4 korda lühem. Kui pikk on kuusk?
33) Wähendage kümmet 2, 5 korda. Wähendage kahekſat 2, 4 korda. Wähendage ühekſat ja kuut 3 korda.

Mahutamine.

1) Üks õun maksab 2 kopikut. Mitu õuna saab 4 kopiku eest?
2) Igakord, kui Manni tädi juures käib, annab tädi temale 2 kopikut. Mannil on praegu 10 kopikut. Mitu korda on Manni tädi juures käinud?
3) Juku luges raamatut, 4 lehte tunnis; temal on 8 lehte juba läbi loetud. Mitu tundi on Juku lugenud?
4) Särgi peale läheb 5 küünart riiet. Mitu särki saab 10 küünrast riidest?
5) Mitu korda mahub kaks 10-ne, 8, 4-ja ning 6-e sisse? Mitu korda mahub neli 8-sa ja 4-ja sisse?
6) Peeter ostis 6 kopiku eest õunu ja maksis 3 kopikut paarist. Mitu paari õunu ostis Peeter?

7) Karjane saab 3 rubla kuus palka; 9 rubla on talle juba wälja maksetud. Mitme kuu palk on karjasel käes?
8) Mitu korda mahub kolm 6-e, 9-sa sisse?
9) Isa sai lammaste eest 10 rubla, 5 rubla iga lamba pealt. Mitu lammast müüs isa ära?

Jaotamine ja mahutamine.

1) Koolipoiss tegi 6 poognast paberist 2 ühesuurust kaustikut. Mitu poognat paberit läks kumbagi kaustiku peale?
2) Koolipoisil oli 6 poognat paberit. Mitu kaustikut sai ta sellest paberist, kui iga kaustiku peale 2 poognat läks?
3) Ema jagas 8 õuna kahe lapse wahel ära — mõlemad said ühepalju. Mitu õuna sai kumbgi laps?
4) Ema jagas 8 õuna laste wahel nõnda ära, et igaüks 2 õuna sai. Palju oli lapsi?
5) Peremees sai 10 wakka erneid, ta mahutas nad wiie kotti sisse ära, igasse kotti ühewõrra. Mitu wakka erneid pani peremees igasse kotti?
6) Peremees sai 10 wakka erneid; ta pani erned kottidesse — igasse kotti 2 wakka. Mitu kotti erneid sai peremees?
7) Poisil oli 3 ühesuurust raha — ühtekokku 6 kopikut. Kui suur oli iga raha?
8) Poisil oli 8 kopikut raha — kõik kahekopikulised. Mitu raha oli poisil?

Wõrdlew arwamine.

I.

1) Wend oli 8 aastane, õde 4 aastane. Mitu korda oli õde wennost noorem?
2) Helmil oli üks kolmekopikuline raha, Mikul 9 kopikulist. Mitu korda oli Helmil raha wähem kui Mikul?
3) Alias on 2 peenart kaalikaid ja 10 peenart kapsaid. Mitu korda on kaalikaid wähem kui kapsaid?
4) Sulepea maksab 10 kopikut, pliiats 5. Mitu korda on sulepea pliiatsist kallim?

5) Kooli õues on 6 sülda kuuse- ja 2 sülda kasepuid. Mitu korda on kuusepuid rohkem kui kasepuid?
6) Ühel majal on 9 korstnat, teisel 3 korda wähem. Mitu korstnat on teisel majal?
7) Üks puu on 8 sülda pikk, teine 2 korda lühem. Kui pikk on teine puu?

II.

8) Üks nöör on 8 sülda pikk, teine 4 sülda. Mitu korda on üks nöör pikem kui teine?
Mitu sülda on üks nöör pikem kui teine?
9) Ühel peremehel on 4 hobust, teisel 2. Mitu korda on ühel peremehel hobuseid wähem kui teisel?
Mitu hobust on ühel peremehel wähem kui teisel?
10) Peremees sai wasika eest 6 rubla, lamba eest 3 rubla. Mitu korda on wasikas lambast kallim?
Mitu rubla on wasikas lambast kallim?
11) Õel on 10, wennal 5 poognat paberit. Mitu korda on wennal paberit wähem kui õel?
Mitu poognat on wennal paberit wähem kui õel?
12) Õues on 2 kukke, kanu 3 korda rohkem kui kukkesid, kanapoegi 3 rohkem kui kanu. Palju on õues kanapoegi?
13) Pliiats maksab 3 kopikut; kaustik on 2 kopikut kallim kui pliiats. Sulepea on kaks korda kallim kui kaustik. Palju maksab sulepea?
14) Tee ääres kaswab üks tamm; wahtraid on 2 puud rohkem kui tammi; pärnasid 3 korda rohkem kui wahtraid. Mitu pärna kaswab tee ääres?

Kordamine.

1) $2\times2+5-3=$	$9:3\times2-5=$	$4:2+8-4=$
$3\times3+1-4=$	$3\times3-7+5=$	$6:2+6-3=$
$8:2-3+7=$	$8:2+3-5=$	$3+6-7+5=$
$6:2-3+8=$	$10:2+4-6=$	$6:3+8-9=$

2) $4 : 2+6+2=$ $2\times3-5+7=$ $4\times2-6+7=$
$3\times3-4+3=$ $4 : 2\times3+4=$ $5\times2-8+4=$
$2\times4-5+6=$ $2\times4+2-7=$ $6 : 3\times2+2=$
$5\times2-7+6=$ $3\times3-7+5=$ $3\times3+1-8=$

3) $5\times2-9+4=$ $10 : 2+5-3=$ $8 : 2-3+7=$
$8\times1+2-9=$ $8 : 4+4+4=$ $6 : 6+7-3=$
$2\times3+4-7=$ $7 : 7+6-3=$ $8+2-3-5=$
$10 : 2-3+2=$ $4\times2-7+1=$ $6-4+7-5=$

4) $8 : 4+5+3=$ $6 : 3+7-5=$ $2\times5-3+2=$
$6\times1+4-7=$ $8 : 2+4-2=$ $1\times9 : 3 : 3=$
$6 : 3-2+7=$ $9 : 3\times2-5=$ $2\times4 : 2+5=$
$8 : 2-1+6=$ $3 : 3+9-8=$ $10-5-3+8=$

5) $\frac{3\times3-5}{2}=$ $\frac{4\times2-5}{3}=$ $\frac{8+2-6+4}{4}=$

$\frac{8-4+5}{3}=$ $\frac{3\times2+4}{5}=$ $\frac{3\times2+4-6}{2}=$

$\frac{5\times2-2}{4}=$ $\frac{2+5+2}{3}=$ $\frac{8 : 4+7-3}{3}=$

6) $\frac{3\times2+4-6}{2}\times4=$

$\frac{8 : 4+7-3}{3}\times5=$

$\frac{9 : 3+5-2}{6}\times8=$

1) Ema andis Jaanile 3 kopikut, Liisale 2 korda rohkem raha. Palju raha saiwad lapsed ühtekokku?
2) Isa külwas 6 wakka kaeru maha; 2 korda wähem müüs ta ära. Järele jäi 1 wakk. Palju kaeru oli isal?
3) Mart maksis paberi, sule ja pliiatsi eest 9 kopikut. Selleest rahast läks üks kolmandik paberi peale; sulg maksis 1 kopik. Palju maksis pliiats?

4) Nael tärkliſt maksab 8 kopikut, nael soola on 6 kopikut odawam. Mitu korda on nael soola naelaſt tärkliſeſt odawam?

5) Kewadel oli aias 3 peret mesilaſi. Iga pere andis suwel kaks noort peret. Mitu peret mesilaſi on nüüd aias?

6) Hansul oli 10 sulge: wiies jagu nendeſt olid wanad. Nuteſt sulgedeſt andis Hans poole osa õele. Mitu uut sulge on nüüd Hansul?

7) Ülemise telefoni traadi peal oli 2 pääsukeſt, keskmise peal 4 rohkem; alumise peal üks kolmandik selleſt, mis keskmise peal. Kui palju oli telefoni traatidel pääsukesi?

8) Järwe peal ujusid 10 parti. Wiies jagu nendeſt lendasid ära. Nendeſt, mis jäid, laskis kütt neljandiku maha. Mitu parti laskis kütt maha?

9) Wiis naela leiba maksab 10 kopikut. Palju maksab 4 naela leiba?

10) 3 küünart kuue riiet maksab 6 rubla. Palju maksab 5 küünart sedasama riiet?

11) 2 ühesuguſt pliiatsit maksawad 6 kopikut. Palju maksawad 3 niisuguſt pliiatsit?

12) Ühe riiuli peal oli 2 suurt raamatut, teise peal 3 korda rohkem; kolmanda peal pool selleſt, mis kahe esimese riiuli peal ühtekokku. Mitu suurt raamatut oli kolmanda riiuli peal?

13) Weski juureſt mõisa on 3 wersta; sealt saab weel 5 wersta linna. Weski Kaalu tuli linnaſt kahe tunniga kodu. Mitu wersta käis Kaalu tunnis?

14) Wennal oli 9 kopikut, õel 8. Wend kulutas ühe kolmandiku omaſt rahaſt ära, õde poole. Kas wennal wõi õel jäi rohkem raha üle ja kui palju rohkem?

15) Jaanil oli 10 õuna. Wiienda jao nendeſt andis ta õele; neljanda jao selleſt, mis järele jäi, noorema wennale. Mitu õuna jäi Jaanile eneſele?

16) Peremehel oli 2 hobuſt; lambaid 5 korda rohkem kui hobuseid, lehmi poole wähem kui lambaid; sigu kaks wähem kui lehmi. Mitu siga oli peremehel?

17) Isal oli 2 poega ja 3 tütart; tema jagas nendele 10 kringlit ära ja andis kõigile ühewõrra. Mitu kringlit said tütred ühtekokku?

18) Kolme wenna wanadus ühtekokku on 9 aastat. Wanem

wend on 5 aastane, keskmine temast 2 aastat noorem. Kui wana on noorem wend?

19) Kahes toas on ühtekokku 9 tooli; ühes toas on 3 tooli rohkem kui teises. Mitu tooli on kumbagis toas?

20) Leena ja Liisa leidsid ühtekokku 10 pähklit. Leena leidis 2 pähklit rohkem kui Liisa. Mitu pähklit leidis kumbgi tütarlaps?

21) Wennal ja õel oli ühtekokku 9 pähklit; kui õde 3 pähklit ära söi, oli nendel mõlematel ühepalju. Mitu pähklit oli kumbagil esiti?

22) Külamehel oli ane ja partisid kokku 10 lindu. Kui ta 4 ani ja 2 parti ära müüs, jäi tal mõlemaid ühewõrra järele. Mitu ani ja mitu parti oli külamehel esiti?

23) Kaswatage 2 kolmega, lisage 4 juure ja jagage siis pooleks. Palju saab?

24) Wõtke 9-sast üks kolmandik, pange kümnest pool juure, saadud arw jagage 4-le. Palju tuleb wälja?

25) 8-sast arwake 6 maha, pange 4 juure, saadud summa jagage kahele ja kaswatage kolmega. Palju saate?

26) Ma mõtlesin ühe arwu, panin talle 3 juure ja jagasin siis pooleks. Wälja tuli 4. Missuguse arwu ma mõtlesin?

27) Mart jagas ühe tundmata arwu pooleks, kaswatas siis kolmega, arwas 4 maha ja sai 5. Kui suur oli tundmata arw?

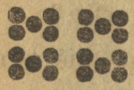
Teine aste.

Arwamine kümnetega

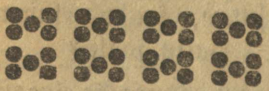
(kuni sajani.)

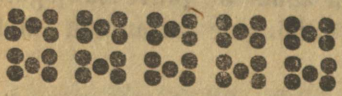
Kümneliſed.

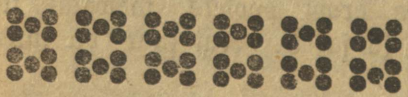

kümme = 10

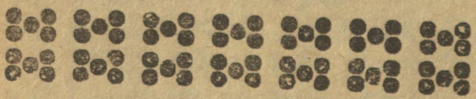

kakskümmend = 20

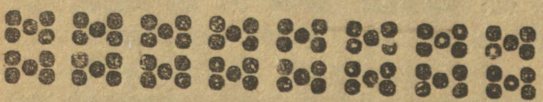

kolmkümmend = 30

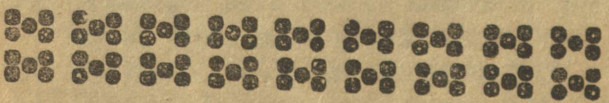

nelikümmend = 40

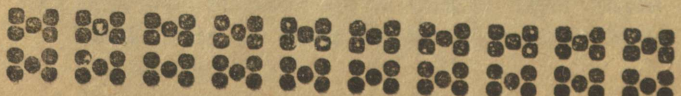

wiiskümmend = 50

kuuskümmend = 60

ſeitſekümmend = 70

kaheksakümmend = 80

üheksakümmend = 90

ſada = 100

1	kümneline	on	10	üheliſt.
2	kümneliſt	on	20	üheliſt.
3	kümneliſt	on	30	üheliſt.
4	kümneliſt	on	40	üheliſt.
5	kümneliſt	on	50	üheliſt.
6	kümneliſt	on	60	üheliſt.
7	kümneliſt	on	70	üheliſt.
8	kümneliſt	on	80	üheliſt.
9	kümneliſt	on	90	üheliſt.
10	kümneliſt	on	100	üheliſt.

Arwake 10 juure 10-le, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90.
Arwake 20 juure 10-le, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80.
Arwake 30 juure 10-le, 20, 30, 40, 50, 60, 70.
Arwake 40 juure 10-le, 20, 30, 40, 50, 60.
Arwake 50 juure 10-le, 20, 30, 40, 50.
Arwake 60 juure 10-le, 20, 30, 40.
Arwake 70 juure 10-le, 20, 30.
Arwake 80 juure 10-le, 20.
Arwake 90 juure 10-le. (Eelharjutuste kawa).

1)

10+20=	10+30=	30+20=	60+20=
20+20=	20+30=	40+20=	70+10=
30+10=	10+40=	50+20=	80+10=
40+10=	50+10=	60+10=	70+20=

2)

80+20=	20+50=	50+30=	20+80=
90+10=	40+40=	30+70=	50+50=
20+30=	20+60=	60+30=	40+60=
30+40=	30+60=	80+20=	10+90=

3)

10+10+10=	20+20+60=	40+40+20=
10+20+30=	30+30+40=	50+40+10=
20+20+20=	10+10+80=	70+20+10=
20+10+20=	20+30+50=	60+30+10=

4) Lehm maksab 40 rubla, hobune 50 rubla rohkem. Palju maksab hobune?
5) Sulepea maksab 10 kopikut, lugemiseraamat 40 kopikut rohkem. Palju maksawad sulepea ja lugemiseraamat ühtekokku?
6) Aias oli 10 kirsipuud; õunapuid 10 rohkem. Sügisel istutati 10 õunapuud weel juure. Mitu wiljapuud on nüüd aias?
7) Koolis oli kolmandas klassis 20 last, teises 10 last rohkem, esimeses niipalju kui kolmandas ja teises ühtekokku. Palju lapsi oli koolis?
8) Poeg oli 10 aastane, ema 20 aastat wanem; isa on emast 10 aastat wanem. Kui wana on isa?

Mahaarwamine.

Arwake 10 maha 100-ast, 90, 80, 70, 60, 50, 40, 30, 20.
Arwake 20 maha 100-ast, 90, 80, 70, 60, 50, 40, 30.
Arwake 30 maha 100-ast, 90, 80, 70, 60, 50, 40.
Arwake 40 maha 100-ast, 90, 80, 70, 60, 50.
Arwake 50 maha 100-ast, 90, 80, 70, 60.
Arwake 60 maha 100-ast, 90, 80, 70.
Arwake 70 maha 100-ast, 90, 80.
Arwake 80 maha 100-ast, 90.
Arwake 90 maha 100-ast.

1)

20—10=	50—20=	80—20=	80—60=
30—20=	50—30=	90—20=	90—40=
40—10=	60—30=	50—40=	100—50=
40—20=	70—20=	60—40=	100—70=

2)

100—10—10=	100—40—30=	80—40—20=
100—20—20=	100—40—40=	50—30—10=
100—30—20=	90—20—50=	60—40—10=
100—40—10=	70—30—30=	100—50—40=

3)

50+30—40=	30+30—40=	80—30+50=
20+30—40=	40+40—60=	50+50—20=
100—50+30=	90—50+60=	10+90—70=
70+30—50=	100—60+40=	30+60—50=

4) Ühe õunapuu otsast wõeti 90 õuna maha, teise otsast 20 wähem. Mitu õuna saadi teise õunapuu otsast?
5) Ühe põllu peal oli 70 hakkjalga, teise peal 50. Mitu hakkjalga oli teise põllu peal wähem?
6) Taluperemees müüs hobuse 100 rubla eest ära ja sai 20 rubla kasu. Palju maksis hobune temal omal?
7) Isa oli 60 aastat wana, ema isast 10 aastat noorem; poeg oli emast 20 aastat noorem. Kui wana oli poeg?
8) Kolme raamatu eest makseti 1 rubla. (Rublas 100 kopikut). Üks raamat maksis 30 kopikut, teine 50. Palju maksis kolmas raamat?
9) Raamatupoes müüdi ühel päewal 40 raamatut ära, teisel päewal 10 wähem. Mitu raamatut müüdi kolmandal päewal, kui üleüldse kolme päewa jookul 100 raamatut ära müüdi?

Kaswatamine.

Kaswatage 10-et 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10-ga.
Kaswatage 20-et 1, 2, 3, 4, 5-ga.
Kaswatage 30-et 1, 2, 3-ga.
Kaswatage 40-et 1, 2-ga.
Kaswatage 50-et 1, 2-ga.

1) $10\times1=$ $10\times5=$ $10\times9=$ $20\times3=$ $30\times2=$
$10\times2=$ $10\times6=$ $10\times10=$ $20\times4=$ $30\times3=$
$10\times3=$ $10\times7=$ $20\times1=$ $20\times5=$ $40\times1=$
$10\times4=$ $10\times8=$ $20\times2=$ $30\times1=$ $40\times2=$

2) $10\times2+10=$ $20\times3+40=$ $30\times2+20=$
$20\times2-10=$ $20\times4-40=$ $30\times3-40=$
$10\times3+20=$ $10\times5+50=$ $40\times2+10=$
$10\times4-20=$ $10\times6+40=$ $10\times7-50=$

3) Raudteerong sõidab tunnis 40 wersta. Palju sõidab rong kahes tunnis?
4) Kirjutaja saab kuus 30 rubla palka. Palju palka saab kirjutaja 3 kuus?

5) Aabitsas on 20 lehekülge, rehkenduseraamatus 5 korda rohkem. Mitu lehekülge on rehkenduseraamatus?
6) Hobune jööb päewas 20 naela heinu; palju heinu jöö-wad 2 hobust 2 päewas ära?
7) Koolipoiss ostis 2 raamatut ja maksis 40 kopikut kumbagi eest. Palju sai koolipoiss rublast raha tagasi?
8) Taluperemees wiis laadale lehma ja mullika. Mullika eest sai ta 20 rubla, lehma eest 2 korda rohkem. Palju sai peremees loomade eest raha?

Jagamine.

Jagage 2-le 20, 40, 60, 80, 100.
Jagage 3-le 30, 60, 90.
Jagage 4-le 40, 80
Jagage 5-le 50, 100.
Jagage 6-le 60.
Jagage 7-le 70.
Jagage 8-le 80.
Jagage 9-le 90.
Jagage 10-le 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.
Jagage 20-le 20, 40, 60, 80, 100.
Jagage 30-le 30, 60, 90.
Jagage 40-le 40, 80.
Jagage 50-le 50, 100

1) 20 : 2= 100 : 2= 90 : 3= 100 : 5= 90 : 9=
40 : 2= 60 : 2= 40 : 4= 60 : 6= 100 : 10=
60 : 2= 30 : 3= 80 : 4= 70 : 7= 90 : 3=
80 : 2= 60 : 3= 50 : 5= 80 : 8= 80 : 4=

2) 20 : 10= 60 : 10= 20 : 20= 100 : 20= 40 : 40=
30 : 10= 70 : 10= 40 : 20= 30 : 30= 80 : 40=
40 : 10= 80 : 10= 60 : 20= 60 : 30= 50 : 50=
50 : 10= 90 : 10= 80 : 20= 90 : 30= 100 : 50=

3) **Rubla on 100 kopikut.** Mitu kopikut on pool rubla? Mitu kopikut on wiies jagu rublast? Mitu kopikut on kümnes jagu rublast?

4) **Pund on 40 naela.** Mitu naela on pool puuda? Mitu naela on weerand puudas?
5) Perenaine müüs 3 naela wõid ära ja sai 90 kopikut? Palju maksis nael wõid?
6) Sulane sai 6 kuu eest 60 rubla palka. Palju palka sai sulane kuus?
7) Aednik müüs 5 toopi maasikaid ära ja sai 1 rubla. Palju maksis toop maasikaid?
8) Nael heeringaid maksab 10 kopikut. Mitu naela heeringaid saab 30 kopiku eest?
9) Peremees sai linade eest 80 rubla; kaalu eest makseti talle 40 rubla. Mitu kaalu linu müüs peremees ära?
10) Peetril on 90 kopikut, Liisal ainult 30. Mitu korda on Liisal raha wähem kui Peetril?

Kordamine.

3) $20 \times 2 + 20 =$ $40 : 2 + 30 =$ $10 \times 5 - 20 =$
$30 \times 3 + 10 =$ $80 : 4 + 50 =$ $10 \times 9 - 30 =$
$20 \times 4 + 20 =$ $100 : 2 + 40 =$ $20 \times 5 - 50 =$
$10 \times 6 + 30 =$ $60 : 3 + 80 =$ $40 \times 2 - 60 =$

2) $80 : 4 \times 3 =$ $20 \times 5 : 2 =$ $10 \times 5 \times 2 =$
$60 : 6 \times 9 =$ $30 \times 3 : 9 =$ $100 : 2 : 5 =$
$100 : 5 \times 4 =$ $40 \times 2 : 4 =$ $20 \times 2 \times 2 =$
$40 : 4 \times 7 =$ $50 \times 5 : 2 =$ $90 : 3 : 3 =$

3) $60 : 2 + 50 - 40 =$ $100 : 2 + 40 - 60 + 40 =$
$20 \times 2 + 60 - 90 =$ $10 \times 5 + 50 - 80 + 70 =$
$30 \times 3 + 10 - 80 =$ $50 : 5 + 40 + 40 - 60 =$
$100 : 5 + 70 - 60 =$ $80 : 4 + 50 + 20 - 80 =$

4) $100 : 5 \times 4 - 70 + 50 - 30 =$
$10 \times 9 : 3 + 60 - 40 - 40 =$
$80 : 8 \times 6 + 40 - 80 + 50 =$
$20 \times 5 : 10 + 30 + 50 - 70 =$
$10 \times 2 \times 4 : 8 + 90 - 50 =$

5) Koolis on esimeses klassis 40 last, wanemas klassis pool wähem kui esimeses, keskmises 10 last rohkem kui wanemas klassis. Mitu last on koolis?
6) Sulane sai peremehe käest 7 kümnerublalist raha. Ta ostis enesele palitu ja saapad; palitu maksis 20, saapad 10 rubla. Sellest rahast, mis weel järele jäi, andis sulane neljanda jao emale. Palju raha kulutas sulane ära?
7) Taluperemehel oli 100 puuda rukkid. Kümnenda jao selleest külwas ta maha, 30 puuda müüs ära. Mitu puuda rukkid jäi weel järele?
8) Kaks wenda ja õde jagasid eneste wahel 80 kopikut ära. Õde sai neljanda jao kõigest rahast; mis üle jäi, selle tegid wennad pooleks. Palju raha said wennad kumbgi?
9) Isa on 60 aastane, poeg 3 korda noorem. Mitu aastat on isa pojast wanem?
10) Mõisa karjas oli 60 elajat, talu karjas 6 korda wähem. Mõis ostis weel 10 elajat juurde, talu karjast müüdi 3 looma ära. Mitu korda on nüüd talul loomi wähem kui mõisal?
11) Ühel talul on 50 wakamaad põldu, teisel 30; kolmandal talul on 2 korda wähem, kui esimesel ja teisel ühtekokku. Palju põldu on kolmandal talul?
12) Puiestee ääres kaswawad 20 pihlakat; saari on 10 puud rohkem; pärni on kaks korda rohkem, kui pihlakaid ja saari ühtekokku. Palju kaswab puiestee ääres pärni?
13) Aias on 10 ploomipuud; õunapuid 4 korda rohkem. Pooled õunapuudest on weel noored, mis wilja ei kanna. Palju on aias wiljakandjaid õunapuid?
14) Metsast weeti wälja 60 kuusepalki, männapalkisid 40 wähem. Metsa jäi weel 10 kuuse- ja niisama palju männapalki. Mitu palki oli metsas maha raiutud?

Arwud 1—20.

Kokkuarwamine.

I.

Arwake 10-le juure 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.
Arwake 11-le juure 1. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.
Arwake 12-le juure 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.
Arwake 13-le juure 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.
Arwake 14-le juure 1, 2, 3, 4, 5, 6.
Arwake 15-le juure 1, 2, 3, 4, 5.
Arwake 16-le juure 1, 2, 3, 4.
Arwake 17-le juure 1, 2, 3.
Arwake 18-le juure 1, 2.
Arwake 19-le juure 1.

1) 10+10= 14+6= 18+2= 14+4= 17+2=
11+ 9= 15+5= 19+1= 15+3= 12+5=
12+ 8= 16+4= 10+9= 11+6= 14+5=
13+ 7= 17+3= 12+7= 16+3= 10+6=

2) 10+5= 15+4= 2+10= 6+14= 4+15=
15+5= 10+3= 5+10= 8+11= 5+11=
12+7= 13+6= 3+11= 6+12= 3+17=
11+4= 11+7= 5+12= 3+17= 2+13=

3) Karjas on 10 lehma, lambaid 8 rohkem. Mitu lammast on karjas?

4) Õde on 11 aastane, wend 6 aastat wanem. Kui wana on wend?

5) Ema ostis tosina supilusikaid ja 6 teelusikat. Mitu lusikat ostis ema? (Tosinas on 12 lusikat.)

6) Aasta on 12 kuud. Laps on 1 aasta ja 5 kuud wana. Mitu kuud on laps wana?

7) **Jalg on 12 tolli.** Linial on 1 jalg ja 7 tolli pikk. Mitu tolli on linial pikk?

8) Klassis on 13 poissi, tütarlapsi 7 rohkem. Palju on klassis tütarlapsi?

9) Kalamehed püüdsid jõest 14 hawi ja 4 särge. Palju said kalamehed kalu?

10) Õues oli 3 wana ja 10 noort ani. Mitu ani oli õues?

11) Kooliõpetaja ostis raamatupoest 5 lugemise- ja 15 rehkenduseraamatut. Mitu raamatut kooliõpetaja ostis?

II.

Arwake 9-le juure 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,
Arwake 8-le juure 3, 4, 5, 6, 7, 7, 9
Arwake 7-le juure 4, 5, 6, 7, 8, 9.
Arwake 6-le juure 5, 6, 7, 8, 9.
Arwake 5-le juure 6, 7, 8, 9.
Arwake 4-le juure 7, 8, 9.
Arwake 3-le juure 8, 9.
Arwake 2-le juure 9.

---

1)	9+1=	6+5=	2+9=	7+5=	3+9=
	9+2=	5+6=	9+2=	6+6=	9+3=
	8+3=	4+7=	9+3=	5+8=	9+4=
	7+4=	3+8=	8+4=	4+8=	8+5=
2)	7+6=	8+5=	6+8=	8+7=	9+7=
	6+7=	9+5=	5+9=	7+8=	8+8=
	5+8=	8+6=	6+5=	9+9=	7+9=
	4+9=	7+7=	9+6=	7+6=	8+7=
3)	6+8=	7+9=	9+9=	6+8=	8+3=
	8+9=	6+6=	4+7=	9+5=	7+5=
	8+8=	7+7=	5+8=	5+7=	4+7=
	9+9=	8+8=	6+9=	4+9=	8+5=

4) 5+6= 6+6= 6+8= 3+8= 9+9=
8+3= 7+8= 9+2= 7+7= 9+7=
9+4= 3+9= 4+8= 6+7= 7+8=
8+9= 9+4= 6+9= 7+9= 8+6=

5) 3+4+5= 5+4+3= 3+3+6=
2+5+7= 6+3+4= 4+4+8=
1+6+9= 7+2+9= 2+4+5=
4+5+2= 8+1+8= 9+2+7=

6) 2+7+1+3= 5+4+5+4=
3+3+4+5= 4+3+7+5=
4+4+4+4= 9+5+3+2=
5+5+5+5= 3+3+3+3=

---

7) Aias on 9 peenart kapsaid ja 2 peenart kaalikaid. Mitu peenart on aias?
8) Kapsaste kastmiseks tõi ema 8 pangi wett, Juku 4 pangi. Palju wett läks kapsaste kastmiseks?
9) Ühel kanal on 9 poega, teisel 8. Mitu poega on kahel kanal ühtekokku?
10) Koolis oli ühes klassis 8 lauda, teises 9. Mitu lauda on kahes klassis ühtekokku?
11) Warnal on 4 pikka ja 8 lühikest pulka. Mitu pulka on warnal?
12) Toomas tegi reha, 8 pulka oli juba sees, 9 auku weel tühjad. Mitu pulka tuleb rehal?
13) Linda on praegu 7 aastane. Kui wanaks saab Linda 8 aasta pärast?
14) Kaarel oli 4 aasta eest 9 aastane. Kui wana on Kaarel praegu?
15) Jaan ajas kell 9 õhtu karja kodu; kahe tunni pärast läks ta magama. Mis kella ajal läks Jaan magama?
16) Kell löi praegu 5. Palju lööb ta 6 tunni pärast?
17) Kooli tunnid algasid kell 8 hommikul; 4 tunni pärast saiwad lapsed lõunale. Mis kella ajal saiwad lapsed lõunale?

---

18) Majal on alumise korra peal 8 akent, ülemise korra peal 2 akent rohkem. Mitu akent on majal?

19) Puusepp teenis ühes kuus 8 rubla, teises kuus 4 rubla rohkem. Palju teenis puusepp kahes kuus?
20) Ema ja linda tegid wihtu. Linda tegi 7 wihtu, ema 4 wihtu rohkem. Palju wihtu tegid ema ja Linda ühtekokku?
21) Juku läks linnateele wennale wastu. Kui nad kokku said, oli Juku 3 wersta ära käinud, wend 3 korda niipalju. Mitu wersta on Juku kodust linna?
22) Koplipoiss ostis ühe 4-ja ja teise 5-kopikulise kaustiku, temal jäi weel 8 kopikut järele. Palju oli koolipoisil esiti raha?
23) Mannil oli 1 ühe-, 1 kahe-, 1 kolme- ja 1 wiiekopikuline raha. Palju oli Mannil raha?
24) Palju inimesi on talus, kui perenaine 4 lapse, wanaema ja karjasega kodus on, peremees aga 2 poisi ja 3 tüdrukuga põllul töötab?
25) Hans puudus esimesel nädalal 2 päewa koolist, teisel nädalal ühe päewa, kolmanda nädala oli ta terweni koolis. Mitu päewa oli Hans kolme nädala jooksul koolis?
26) Talul on kolm heinamaad; ühe heinamaa pealt saadi 5 koormat heinu, teise pealt 3 koormat rohkem, kolmanda pealt niipalju, kui esimese ja teise pealt ühtekokku. Palju saadi kolmanda heinamaa pealt heinu?
27) Aias oli 1 peenar porbandid, 2 peenart peeta ja 3 peenart kurka; kaalikaid oli niisama palju, kui kurka; kapsaid oli niipallu, kui muud wilja ühtekokku. Mitu peenart oli aias keeduwilja?

Mahaarwamine.

I.

Arwake 11-nest maha 1.
Arwake 12-nest maha 1, 2.
Arwake 13-nest maha 1, 2, 3.
Arwake 14-nest maha 1, 2, 3, 4.
Arwake 15-nest maha 1, 2, 3, 4, 5.
Arwake 16-nest maha 1, 2, 3, 4, 5, 6.
Arwake 17-nest maha 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.
Arwake 18-nest maha 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.
Arwake 19-nest maha 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.
Arwake 20-nest maha 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

1) 11—1= 15—5= 19—9= 12—4= 11—4=
12—2= 16—6= 11—2= 13—4= 15—7=
13—3= 17—7= 11—3= 14—6= 12—5=
14—4= 18—8= 12—3= 13—5= 15—8=

2) 13—7= 15—6= 13—6= 13—8= 14—9=
14—5= 16—9= 14—8= 14—9= 12—6=
12—7= 11—5= 17—8= 17—9= 14—7=
16—8= 16—7= 15—9= 12—8= 18—9=

3) 11—6= 17—7= 11—9= 15—6= 13—7=
13—9= 18—9= 14—7= 14—8= 15—8=
15—8= 11—8= 12—6= 12—9= 17—9=
11—7= 16—8= 13—3= 13—4= 11—5=

4) 19—9—5= 14—5—5= 15—5—5=
15—7—4= 18—9—6= 12—4—4=
16—8—3= 17—8—8= 13—6—6=
12—5—4= 16—4—4= 16—7—6=

5) 12—3—3—3= 20—5—5—5=
14—3—4—3—2= 18—4—5—4—3=
16—4—4—4= 16—4—3—5—2=
19—5—4—7—1= 15—3—3—3—3=

---

6) Jukul oli 11 kopikut; tema ostis 2 kopiku eest paberit. Palju raha jäi Jukul weel järele?
7) Laupäewal oli koolis 4 tundi. Mis kella ajal algasid tunnid, kui nad kell 12 lõuna ajal lõppesid?
8) Mitu kuud on maa aastas paljas, kui lumi 5 kuud maas on?
9) Liiwi- ja Eestimaal on kokku 13 maakonda; Eestimaal üksi on neid 4. Mitu maakonda on Liiwimaal?
10) Peeter tegi õigekirjutuses 13 wiga. Andres 5 wiga wähem. Mitu wiga tegi Andres õigekirjutuses?
11) A. walla wolikogus on 14 wolimeest; 7 nendest olid kokka tulnud. Mitu wolimeest puudusid?
12) Leena ostis küünra siidi paela ja maksis 8 kopikut. Palju raha sai Leena 15 kopikust tagasi?

13) Koolis on wanemas jaos 16 last; tütarlapsi on 7. Palju on wanemas jaos poisse?
14) Kahel wennal oli ühtekokku 17 raamatut; ühel nendest oli 8 raamatut. Mitu raamatut oli teisel wennal?
15) Wenna ja õe wanadus kokku on 16 aastat; wend on 9 aastane. Kui wana on õde?
16) Hans on praegu 18 aastane. Kui wana oli Hans 9 aasta eest?
17) Kalamees wiskas õnge 15 korda wette; 5 korda oli wälja tõmmates kala otsas. Mitu korda tõmbas kalamees õnge tühjalt wälja?
18) Elsa läks seenele; tema leidis 4 seent. Mitu seent peab Elsa weel leidma, et tal 15 seent oleks kodu wiia?
19) Kaks töölist said peremehe käest ühtekokku 20 rubla. Üks tööline sai 8 rubla. Mitu rubla sai teine tööline?
20) Jaanil oli 16 kopikut raha. Peetril 5 kopikut wähem kui Jaanil; Hansul oli 7 kopikut wähem kui Peetril. Palju raha oli Hansul?
21) Willem on kõige noorem poeg peres; tema wanem wend on 20 aastane; keskmine wend on wanemast 7 aastat noorem; Willem on keskmisest wennast 6 aastat noorem. Kui wana on Willem?
22) Palju on 15 ilma 7-ta? Arwake 17-nest 8 maha?
23) Palju tuleb 9-le juure panna, et 14 saaks?
24) Palju on 5 13-nest wähem? Wähendage 16-met 8-ga. Palju saab?

II.

Arwake 20-nest maha 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19.
Arwake 19-nest maha 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.
Arwake 18-nest maha 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17.
Arwake 17-nest maha 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.
Arwake 16-nest maha 10, 11, 12, 13, 14, 15.
Arwake 15-nest maha 10, 11, 12, 13, 14.
Arwake 14-nest maha 10, 11, 12, 13.
Arwake 13-nest maha 10, 11, 12.
Arwake 12-nest maha 10, 11.

---

1) 20—10= 18—12= 16—13= 13—11=
15—11= 16—10= 19—17= 17—13=
12—11= 17—14= 18—15= 20—16=
19—18= 15—12= 19—15= 19—14=

2) 20—13—4= 9+9—12= 17—12+5=
18—15+7= 8+8—13= 4+16—8=
15—12+6= 7+7—11= 8+12—9=
19—11—4= 10+6—15= 19—13+4=

3) 4+9—11= 16—8—4= 16—7+10=
7—4+15= 17—9+6= 13+6—14=
6+9—12= 15+5—7= 14—8+12=
13—8+14= 18—8—5= 17—8+11=

4) 8+8—15= 16—9+4= 9—5+13=
7—2+15= 14+5—9= 7+8—12=
15+2—12= 12+3—8= 10—4+ 7=
19—3—13= 16—5+7= 3+9— 6=

5) 12+6— 9+7+3= 8+7+3—5— 4=
15+4—12+6—8= 14—6+9—8+ 5=
17—5— 6+9—7= 16—4+3—7+12=
18—9+ 4—5+8= 9+8+3—4—13=

6) Hans lõpetas õppimise koolis, kui ta 15 aastane oli; 10 aastaselt oli ta õppimist alganud. Kui kaua oli Hans koolis käinud?

7) Tüdruk ostis naela seepi ja maksis 12 kopikut. Palju sai tüdruk 20 kopikust raha tagasi?

8) Raamatus on 16 lehte; 11 lehte on täiskirjutatud. Mitu lehte on raamatus täiskirjutamata?

9) Karjas on lehmi ja lambaid 19 looma: lambaid on 13, palju on karjas lehmi?

10) Suvine pööripäev on 18 tundi pikk, talvine pööripäev 12 tundi lühem. Mitu tundi on talvine pööripäev pikk?

---

11) Koolipoiss ostis sulepea ja pliiatsi; sulepea maksis 12 kopikut, pliiats 7 kopikut vähem. Palju jäi koolipoisil 20 kopikust raha järele?

12) Aias on 17 pöösast punaseid sõstraid, valgeid 14 pööset vähem. Mitu pööset on aias sõstraid?

13) Tisler sai kapi eest 20 rubla; kummuti eest 2 rubla wähem; laua eest 15 rubla wähem kui kummuti eest. Palju maksis laud?

14) Isa ostis saapad ja kübara; saapad maksiwad 9 rubla, kübar 2 rubla. Palju sai isa 19 rublast tagasi?

15) Külamees wiis 20 toopi tangu turule; ühele ostjale müüs ta 7 toopi tangu, teisele 4 toopi rohkem. Kui palju tangu on külamehel weel müümata.

16) Sepp walmistas enne lõõnat 11 hobuserauda, pärast lõunat 3 rauda wähem. Mitu hobuserauda walmistas sepp päewas?

17) Wennal oli 2 wiielist ja 1 kahekopikuline raha; tema ostis 7 kopiku eest saia; nüüd on wennal 14 kopikut wähem kui õel. Kui palju raha on õel?

18) Wend on õest 3 aastat noorem; 5 aasta eest oli õde 7 aastane. Kui wana on wend praegu?

19) Pärke tõuseb kell 8 hommikul. Kui pikk on päew?

Tähendus: Päikese tõusust kestpäewani arwake niisama palju aega kui kestpäewast päikese loojamiseni.

20) Päike tõuseb kell 4. Kui pikk on päew?

21) Päike läheb looja kell 6. Kui pikk on päew?

Kaswatamine.

Kaswatage 2-te 1-he, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10-ga?
Kaswatage 3-me 1-he, 2, 3, 4, 5, 6-ga?
Kaswatage 4-ja 1-he, 2, 3, 4, 5-ga?
Kaswatage 5-t 1-he, 2, 3, 4-ga?
Kaswatage 6-t 1-he, 2, 3-ga?
Kaswatage 7, 8, 9, 10-et 1-he, 2-ga?

1) $2\times2=$ $2\times7=$ $2\times10=$ $3\times6=$ $7\times2=$
$2\times4=$ $2\times6=$ $3\times3=$ $4\times4=$ $8\times2=$
$2\times3=$ $2\times9=$ $3\times5=$ $4\times5=$ $9\times2=$
$2\times5=$ $2\times8=$ $3\times4=$ $6\times2=$ $10\times2=$

2) $3\times6=$ $3\times3=$ $3\times5=$ $4\times3=$ $2\times2=$
$5\times3=$ $5\times4=$ $6\times3=$ $8\times2=$ $3\times3=$
$4\times4=$ $4\times5=$ $2\times4=$ $2\times3=$ $4\times4=$
$7\times2=$ $9\times2=$ $5\times2=$ $2\times10=$ $8\times2=$

3) $1\times2\times2=$ $2\times2\times4=$ $3\times2\times3=$
$2\times2\times2=$ $2\times4\times2=$ $4\times1\times5=$
$2\times2\times3=$ $2\times2\times5=$ $1\times3\times5=$
$2\times3\times2=$ $5\times2\times2=$ $2\times1\times6=$

4) $3\times4-6=$ $4\times4-8=$ $6\times3-9=$
$2\times5+5=$ $3\times3+9=$ $4\times4-8=$
$6\times3-6=$ $5\times3-5=$ $7\times2+6=$
$9\times2-9=$ $2\times3+6=$ $8\times2+3=$

6) $2\times8+3-6-7+9=$ $9\times2-15+9+7-12=$
$5\times4-12+7+3-13=$ $6\times3-9+7-9+12=$
$7\times2+5+1-9+7=$ $3\times2\times2+5-11+6=$
$3\times4+4-9+11-14=$ $2\times2\times2\times2-7+9=$

6) $3\times4-3-3-3-3=$
$5\times4-5-5-5-5=$
$2\times6-1-2-2-2-2-2=$
$4\times5-4-4-4-4-4=$
$6\times3-6-6-6=$

7) Nael leiba maksab 2 kopikut. Palju maksab 6 naela leiba? Palju maksab 7, 8, 9, 10 naela leiba?
8) Jassil on 3 kopikut, Jukul 4 korda rohkem raha. Palju raha on Jukul?
9) Pliiats maksab 3 kopikut. Palju maksawad 5 pliiatsit? Palju maksawad 6 pliiatsit?
10) Mitu jalga on kolmel hobusel?
11) Sepp löi 4-le hobusele rauad alla. Mitu hobuserauda läks sepal tarwis?
12) Süld puid maksab 5 rubla. Palju maksawad 3 sülda puid?
13) Peetril oli 4 wiiekopikulist raha. Palju raha oli Peetril?
14) Ühel aknal on 6 ruutu. Mitu ruutu on kahel aknal?
15) Mitu argipäewa on kolmes nädalas?
16) Mitu päewa on kahes nädalas?
17) **Süld on 7 jalga.** 2 sülda — mitu jalga?
18) Küünar sitsi maksab 8 kopikut. Palju maksab 2 küünart sitsi?
19) Linda on 9 aastane: Hans on 2 korda wanem. Kui wana on Hans?

20) Pakk tikka maksab 10 kopikut. Palju maksawad 2 pakki tikka?

---

21) Hansul on 3 wiielist ja 2 kahekopikulist raha; palju oli Hansul raha?
22) Klassis istuwad 3-e pingi peal poisid, 5-e pingi peal tütarlapsed — iga pingi peal 4 last. Palju on klassis tütarlapsi rohkem kui poisse?
23) Raamatus oli 19 lehekülge; kolmel esimesel päewal luges Mihkel iga päew 5 lehekülge läbi; mitu lehekülge jäi Mihklil neljandaks päewaks lugeda?
24) Koolile toodi esimesel nädalal 6 sülda puid, teisel nädalal 2 korda rohkem, kolmandal nädalal weel 2 sülda. Palju toodi koolile puid?
25) Könnitee juures kaswawad 4 tamme; pärni 4 korda niipalju; üks pärn kuiwas ära. Palju on nüüd könnitee ääres puid?
26) Juku kirjutas tahwli peale ühe arwu, pani talle 4 juure ja jagas siis pooleks; wälja tuli 8. Missuguse arwu kirjutas Juku tahwli peale?
27) Missugune arw on 4-ast 5 korda suurem?
28) Koolipoiss jagas ühe arwu kolmeks ja sai 4. Kui suur oli arw enne jagamist?

Jagamine.

Jagage 2-le 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20.
Jagage 4-le 4, 8, 12, 16, 20.
Jagage 8-le 8, 16.
Jagage 5-le 5, 10, 15, 20.
Jagage 3-le 3, 6, 9, 12, 15, 18.
Jagage 6-le 6, 12, 18.
Jagage 7-le 7, 14.
Jagage 8-le 8, 16.
Jagage 9-le 9, 18.
Jagage 10-le 10, 20.

---

1) 10 : 2= 12 : 2= 18 : 2= 15 : 3= 16 : 4=
20 : 2= 12 : 6= 16 : 2= 15 : 5= 20 : 4=
10 : 5= 14 : 2= 18 : 9= 12 : 3= 18 : 3=
20 : 5= 14 : 7= 16 : 8= 12 : 4= 18 : 6=

2) 20 : 10= 10 : 1= 12 : 6= 12 : 4= 10 : 5=
15 : 15= 14 : 1= 15 : 3= 14 : 2= 12 : 3=
12 : 12= 16 : 8= 14 : 2= 18 : 9= 15 : 15=
13 : 13= 18 : 6= 20 : 4= 15 : 5= 18 : 2=

3) 20 : 2 : 5= 20 : 2 : 2= 18 : 3 : 3= 12 : 6 : 1=
16 : 4 : 2= 18 : 2 : 3= 20 : 4 : 5= 16 : 2 : 2=
15 : 5 : 3= 12 : 3 : 2= 16 : 2 : 4= 18 : 6 : 3=
14 : 2 : 7= 20 : 5 : 2= 15 : 3 : 5= 16 : 8 : 2=

4) 10 : 2×4= 3×4 : 2= 18 : 9×5= 4×4 : 8=
12 : 2×3= 6×3 : 2= 14 : 7×8= 12 : 6×9=
14 : 7×8= 2×8 : 4= 18 : 3×2= 7×2 : 7=
16 : 8×6= 10×2 : 5= 20 : 4×2= 15 : 5×3=

5) 2 üheſuguſt ſulepead maksawad 12 kopikut. Palju maksab üks ſulepea?

6) Kahel poisil on ühtekokku 16 kopikut — mõlematel ühewõrra. Palju raha on kumbagil poisil?

7) Wend on 20 aastane, õde temast 2 korda noorem. Kui wana on õde?

8) **Sülg on 3 arſinat.** Mitu sülda on 12 arſinat?
Mitu sülda on 18 arſinat?

9) Klassis on 16 last — iga pingi peal 4 last. Mitu pinki on klassis?

10) Raamat maksab 20 kopikut: kaustik on 4 korda odawam. Palju maksab kaustik?

11) Jalg on 12 tolli. Mitu tolli on pool jalga? Mitu tolli kolmandik jalga?
Mitu tolli on weerand jalga?

12) Aasta on 12 kuud. Pool aastat — mitu kuud? Kolmandik aastat — mitu kuud? Weerand aastat — mitu kuud?

13) **Arſin on 16 werſokki.** Pool arſinat — mitu werſokki?
Weerand arſinat — mitu werſokki?

14) Leib maksab 18 kopikut. Palju maksab pool leiba?

15) Jaanil on 15 kopikut raha — kõik wiieliſed. Mitu wiieliſt on Jaanil?

16) Karjas oli 5 lehma ja 20 lammaſt. Mitu korda on karjas lambaid rohkem kui lehmi?

17) 6 ühesuguſt õuna maksab 12 kopikut. Palju maksab 1 õun?

18) 6 naela leiba maksab 18 kopikut. Palju maksab nael leiba?

19) Mitu ſülda on 14 jalga?

20) Karjas oli 16 lammaſt; kaheksas jagu nendeſt oliwad mustad, teiſed walged. Palju oli karjas walgeid lambaid?

21) Kui 18 kopikut 9 poiſi wahel ühetaſa ära jagada, palju ſaab ſiis iga poiss? Palju ſaawad 7 poissi?

22) Wennal on 20 kopikut, õel 10 korda wähem. Mitu kopikut on wennal rohkem kui õel?

23) Mitu korda on ſeitſe 14-neſt wähem?

24) Mitu korda on 20 neljaſt ſuurem?

25) Mitmega on 4-ja waja kaswatada, et 16 ſaaks?

26) Misſuguſt arwu peame 3-ga kaswatama, et 18 ſaaks?

27) Palju on 2 kolmandikku 12-neſt? Palju on 3 neljandikku 16-neſt?

28) Palju on 7 kümnendikku 20-neſt?

(Jäänuſega)

29) Peetril oli 14 kopikut. Mitu 3-kopikuliſt poſtmarki ſaab Peeter ſelle raha eeſt ja mitu kopikut jääb weel üle?

30) Mitu 7-kopikuliſt poſtmarki ſaab 20 kopiku eeſt ja palju jääb raha üle?

31) Mitu 4-kopikuliſt kaustikut ſaab 18 kopiku eeſt osta ja palju jääb raha üle?

32) Jaanil oli 20 kopikut; peale ühe oliwad kõik kolmekopikuliſed rahad. Mitmeline oli ſee üks raha?

33) Hanſul on 18 kopikut — kõik peale ühe wiieliſed. Mitmeline on ſee üks raha?

Kordmine.

1) $3\times3+9=$ $16:2+7=$ $12:3\times5=$
$4\times4-8=$ $18:6\times4=$ $2\times8:4=$
$2\times9:6=$ $12:4+17=$ $10\times2:5=$
$5\times4-12=$ $14:7\times9=$ $18:3:3=$

2) $(7+2)\times2=$ $(19-4):3=$ $(9+6):5=$
$(8-3)\times3=$ $(13+7):4=$ $(18-15)\times6=$
$(8+2)\times2=$ $(11+5):8=$ $(17-12)\times4=$
$(9-5)\times5=$ $(20-2):9=$ $(13+7):10=$

3) $14\times(13-9)=$ $7+(18:3)=$ $4\times(15:5)=$
$2\times(17-8)=$ $13-(3\times4)=$ $18:(11-2)=$
$18:(11-5)=$ $8+(14:2)=$ $20:(3+2)=$
$20:(15-5)=$ $14-(16:2)=$ $18-(7+9)=$

4) $14:(12:6)=$ $17-(4\times4)=$ $8\times(12:6)=$
$18:(12:4)=$ $18-(3\times4)=$ $12-(19-14)=$
$6\times(15:5)=$ $5\times(16:4)=$ $18+(15-13)=$
$11+(16:2)=$ $18:(3\times3)=$ $14:(18:9)=$

5) $(4+7+7):9=$ $15:(3\times6-13)=$
$(7+8+5):5=$ $2\times(9+8-11)=$
$(9+6-12)\times6=$ $19-(16:4\times3)=$
$(19-7-8)\times4=$ $7+(9+6-7)=$

6) $(4\times5)-(20:4)=$ $(20-16)\times(18:6)=$
$(3+12):(16-13)=$ $(19-14)\times(17-13)=$
$(5\times3):(12:4)=$ $(18:2)+(16:4)=$
$(12+6):(12:6)=$ $(3\times5)+(20:5)=$

7) $(16:4)\times(17-8-6)=$ $(10:2)+(12:3)+5=$
$(20:5)\times(12-4-5)=$ $(12+6):(15-9)+9=$
$(12:2)\times(6+8-11)=$ $(14-7)\times(11-9)-8=$
$(14:7)\times(13+7-10)=$ $(5\times3)-(14:2)\times2=$

8) $(10:2)+(12:4)+(16:4)=$
$(3\times6)-(8:4)-(13-9)=$
$(16-3)-(14:2)+(5+8)=$
$(20-15)+(14:7)+(2\times6)=$

9) Müürsepp Mart teenib päewas 2 rubla. Palju teenib Mart 1 nädala ja 3 päewaga?
10) Perenaisel oli pütitäis wõid; ühes pütiga kaalus wõi 19 naela, pütt üksi 5 naela. Mitmeks päewaks jatkub seda wõid, kui iga päew 2 naela ära tarwitatakse?
11) Taluperemehel oli 3 hobust, lehmi 3 korda rohkem kui hobuseid ja lambaid 2 korda rohkem kui lehmi. Palju oli taluperemehel lambaid rohkem kui hobuseid?
12) Tisler müüs 4 tooli ja kaks lauda ära; ta sai 20 rubla. Iga tooli pealt makseti talle 3 rubla; üks laud maksis 5 rubla. Palju maksis teine laud?
13) Koolipoisil oli 4 wiiekopikulist raha; tema ostis 3 neljakopikulist kaustikut ja 3 kopiku eest paberit. Palju jäi koolipoisil raha järele?
14) Külast linna on 20 wersta. Jala käies saab 5 tunniga linna; hobusega sõites jõuab 6 wersta tunnis rohkem edasi kui jala. Mitme tunniga saab hobusega linna?
15) Elli ütles oma õele: „Kui mull 2 korda niipalju raha oleks, kui mul praegu on, siis saaks ma selle raha eest 3 wiiekopikulist kaustikut osta ja 1 kopik jääks weel järele.“ Palju oli Ellil raha?
16) Peetril oli wend ja 2 õde; kui ta omast rahast nendele igale ühele 4 kopikut oleks andnud, siis oleks tal weel 2 kolmekopikulist järele jäänud. Palju oli Peetril raha?
17) Ühe kaalu laua peale pandi 3 wiienaelalist pommi, teise peale tasakaaluks 2 kotti jahu, mis ühepalju kaalusid, ja weel üks naelaline pomm. Palju kaalub kumbgi kott jahu?
18) Sepal oli 8 hobust rautada; kahel hobusel rautas sepp kõik 4 jalga, teistel ainult esimesed jalad. Mitu rauda lõi sepp hobustele alla?
19) Wanem wend on nooremast 5 aastat wanem; õde, kes wanemast wennast 2 korda noorem, on praegu 7 aastane. Kui wana on noorem wend?
20) Ema ostis 18 kopiku eest 3 naela soola ja 4 naela leiba; nael soola maksis 2 kopikut. Palju maksis nael leiba?
21) Poisil on 2 kahe-, 2 kolme- ja 2 wiiekopikulist raha. Mitu kopikut on poisil raha?
22) Linda sai poest 19 kopikut raha tagasi; üks raha oli wiie-, teine kahekopikuline; 4 raha olid kõik ühesuurused. Mitmelised olid teised 4 raha?

23) Pesunaisel on 3 nööri; üks nöör on 3 sülda pikk; teine nöör on 4 korda, kolmas 2 sülda pikem kui esimene. Mitu sülda on pesunaisel nööri?

24) Nael suhkrut maksab 16 kopikut, 9 naela soola 18 kopikut. Mitu korda on nael soola naelast suhkrust odawam?

25) Linda kirjutas tahwli peale ühe arwu, pani talle 7 juure ja jagas neljaks. Wälja tuli 4. Missuguse arwu kirjutas Linda tahwli peale?

26) Jass mõtles ühe arwu, pani talle 8 juure, jagas 5-le, kaswatas 3-ga ja sai 12. Missuguse arwu mõtles Jass?

27) Külamees müüs 2 wasikat ja lamba ära; lamba eest sai ta 5 rubla, wasikate eest ühtekokku 3 korda rohkem; üks wasikas maksis 7 rubla. Palju maksis teine wasikas?

28) Ema tegi leiba; jahu läks 14 naela, leiba sai 5 naela rohkem. Mitu leiba küpsetas ema, kui 1 leib 4, teised igaüks 5 naela kaalusid?

29) 5 naelast jahust saab 7 naela leiba. Mitu naela leiba saab 10 naelast jahust?

30) 3 kopiku eest saab 4 sulge. Mitu sulge saab 15 kopiku eest?

31) 5 naela kohwiube maksab 3 rubla. Palju kohwiube saab 9 rubla eest?

32) 5 kopiku eest saab 6 poognat paberit. Mitu poognat paberit saab 15 kopiku eest?

33) Kahel karjasel ühtekokku on 16 lehma; ühel karjasel on 2 lehma rohkem kui teisel. Mitu lehma on kumbagil karjasel?

34) Karjas on 19 lammast; walgeid lambaid on 9 rohkem kui musti. Palju on karjas musti ja palju walgeid lambaid?

35) Kahel wennal oli ühtekokku 17 kopikut raha; kui teisel weel 3 kop. oleks, siis oleks mõlematel wendadel ühepalju raha. Palju raha on kumbagil wennal?

36) Hansu ja Mihkli wanadus on ühtekokku 30 aastat. Kui Hansu wanadusest 4 aastat maha arwata, siis oleks ta Mihkliga ühewanune. Kui wana on Hans ja kui wana Mihkel?

37) Kahel külamehel oli kokku 17 lehma; kui üks nendest 2, teine 3 lehma ära müüs, siis jäi mõlematel ühepalju lehmi järele. Mitu lehma oli kumbagil külamehel?

38) Suwiline sai kuus 12 rubla palka; 3 neljandikku sellest rahast kulutas ta ära. Palju raha jäi suwilisel kuu palgast järele?

39) Poisil oli 18 kopikut; 2 kolmandikku sellest rahast läks tal kaustikute ja paberi ostmiseks; poole eest sellest, mis järele jäi, ostis ta saia. Palju jäi poisil raha weel üle?

40) Wennal oli 20 kopikut, õel 18. Mend kulutas omast rahast 3 neljandikku ära, õde ühe kolmandiku. Kumbal, kas wennal või õel, jäi rohkem raha järele ja kui palju rohkem?

41) Wanem wend on 18 aastane, keskmine temast 3 aastat noorem; noorem wend on keskmisest 3 korda noorem. Kui wana on noorem wend?

42) Elsal oli 3 wiiekopikulist ja 1 kolmekopikuline raha; tema ostis 3 õuna ja mõne pirni; õunad maksid 2, pirnid 3 kopikut tükk. Mitu pirni ostis Elsa?

43) Kui Annil weel 2 kahe- ja 1 wiiekopikuline raha oleks, siis saaks tema 3 neljakopikulist kaustikut, 2 kopiku eest tinti ja 3 eest paberit osta ja 1 kopik jääks weel järele. Palju on Annil raha?

44) Tiiu tahtis poest 4 küünart linti osta; tema käest küsiti 20 kopikut. Palju oli Tiiui raha, kui ta oinult 3 küünart linti jõudisgi osta?

45) Hansul on 5 õuna, Andresel 4, Peetril niipalju, kui Hansul ja Andresel kokku. Mitu õuna saaks iga poiss, kui nad õunad ühetasa ära jagaksid.

Kolmas aste.

Arwud 1—100.

Kokkuarwamine.

10 + 3 + 7 = 20.

Kokkuarwatawad Summa.

I.

1)

10+2=	50+9=	6+20=	8+50=
20+5=	60+8=	3+40=	7+70=
30+4=	70+7=	5+30=	4+80=
40+6=	80+5=	9+60=	2+90=

2)

30+ 9=	7+20=	80+ 8=
90+ 5=	40+ 8=	90+ 7=
6+70=	1+10=	4+40=
4+50=	60+ 3=	50+ 9=

3) Esimeses klassis on 30 last, teises 9 last rohkem. Palju lapsi on teises klassis?

4) Ema on 40 aastat wana, isa 7 aastat wanem. Kui wana on isa?

5) Talumees müüs lehma ja wasika ära; wasika eest sai ta 5 rubla, lehma eest 50. Palju raha sai talumees lehma ja wasika eest ühtekokku?

6) Poisil oli 3-e, 5-e ja 50-ne kopikuline raha. Palju oli poisil raha?

II.

7) 14+2= 12+5= 2+67= 2+76=
23+5= 35+4= 3+45= 3+34=
35+4= 23+4= 7+21= 5+43=
42+7= 44+5= 4+85= 7+72=

8) 5+23= 23+4+ 2= 4+42+3=
64+ 4= 61+3+ 4= 3+93+3=
8+71= 4+4+21= 2+53+4=
32+ 5= 4+1+72= 3+91+5=

9) Raudteerong sõitis ühes tunnis 24 wersta, teises 5 wersta rohkem. Mitu wersta sõitis rong teises tunnis?
10) Ühes raamatus on 72 lehekülge, teises 6 lehekülge rohkem. Mitu lehekülge on teises raamatus?
11) Karjas oli 8 lehma ja 21 lammast. Mitu looma oli karjas?
12) Kalamees sai 5 hawi, 2 lutsu ja 32 särge. Mitu kala sai kalamees?

III.

13) 24+10= 66+30= 70+16= 80+17=
51+20= 35+60= 60+37= 50+46=
45+30= 88+10= 40+45= 40+29=
74+20= 25+70= 20+62= 70+15=

14) 43+50= 20+44= 15+30=
10+86= 26+40= 50+25=
48+30= 70+12= 20+68=
50+27= 19+20= 69+30=

15) Pahemal pool uulitsa ääres on 48 maja, paremal pool 30. Mitu maja on uulitsas?
16) Külamees müüs 2 lehma ära; ühe lehma eest sai ta 36 rubla, teise eest 40. Palju raha sai külamees lehmade eest?
17) Aprilli kuus on 30 päewa, mai kuus 1 päew rohkem Mitu päewa on aprilli ja mai kuus ühtekokku?

18) Perenaine wiis kahe pütiga wõib turule; ühes pütis oli 20 naela wõid, teises 4 naela rohkem. Palju wõid wiis perenaine turule?

IV.

19)

12+8=	95+5=	73+7=	55+5=
34+6=	76+4=	88+2=	46+4=
53+7=	21+9=	25+5=	66+4=
27+3=	14+6=	99+1=	71+9=

20)

9+11+9=	66+4+12=
7+33+7=	55+5+35=
8+22+8=	77+3+15=
6+44+6=	88+2+ 9=

21) Koolipoiss ostis 24 poognat walget ja 6 poognat siniſt paberit. Mitu poognat paberit ostis koolipoiss?

22) Salwes oli 43 puuda rukkid; sinna lisati weel 7 puuda rukkid junre. Palju on nüüd rukkid salwes?

23) Tee ääres kaswawad 32 pärna, 8 pihlakat ja 16 tamme. Mitu puud kaswawad tee ääres?

24) Ühes raamatus on 62 leheküIge kirja ja 8 leheküIge pilta. Teises raamatus on 24 leheküIge kirja rohkem. Mitu leheküIge on teises raamatus?

V.

25)

11+12=	42+34=	14+14=	66+33=
13+11=	57+21=	24+23=	17+12=
24+13=	33+16=	55+44=	14+14=
35+32=	76+22=	22+33=	23+45=

26)

11+11=	12+12=	42+42=	23+36=
22+22=	44+44=	24+24=	24+15=
33+33=	23+23=	14+14=	44+13=
13+13=	34+34=	22+33=	33+25=

27) Wanas testamendis on 52 raamatut, uues 27. Mitu raamatut on piiblis?
28) Sadamas on 43 purje- ja 26 aurulaewa. Mitu laewa on sadamas?
29) Möldril oli mullu 63 parti, tänawu 15 parti rohkem. Mitu parti on möldril tänawu?
30) Alewis on 16 kahekordset ja 53 ühekordset maha. Mitu maja on alewis?
31) Ühes klassis oli 24 last, teises niisama palju. Mitu last oli kahes klassis kokku?

VI

32)

12+18=	32+48=	33+17=	19+11=
15+15=	57+13=	44+26=	35+35=
14+16=	45+25=	54+36=	45+45=
27+23=	78+22=	13+17=	25+25=

33)

45+15=	27+23=	15+15=
16+44=	34+36=	25+25=
33+37=	18+12=	35+35=
55+45=	42+48=	45+45=

34) Mardil oli kaks hõberaha — 15- ja 25-kopikuline. Mitu kopikut oli Mardil raha?
35) Külamees oli linna teel, 17 wersta oli tal juba selja taga, sõita jäi weel 13 wersta. Mitu wersta on külast linna?
36) Üks raamat maksab 25 kopikut, teine 55, kolmas 15 kop. Palju maksawad need kolm raamatut ühtekokku?
37) Kui suur on arw, mis 88-st 12 suurem on?

VII.

38)

18+4=	24+8=	45+9=	56+7=
16+8=	35+7=	48+6=	18+9=
14+7=	36+9=	64+8=	27+9=
19+5=	27+6=	49+7=	36+9=

39) 16+8+6= 25+8+6= 28+7+11=
24+8+8= 38+7+3= 69+6+14=
19+7+4= 42+9+8= 34+7+45=
57+8+5= 55+8+4= 48+9+33=

40) Mõisa karjas oli 86 lehma ja 9 härga. Mitu looma oli mõisa karjas?

41) Külamees müüs ära 45 puuda otre, rukkid 7 puuda rohkem. Mitu puuda wilja müüs külamees ära?

42) Ühes karbis on 56 tikku, teises 7 tikku rohkem Mitu tikku on teises karbis?

43) Ema on 38 aastat wana, isa 9 aastat wanem, lell isast 4 aastat wanem. Kui wana on lell?

Eesti NSV. Teat.

VIII.

44) 16+16= 26+26= 36+36= 46+46=
17+17= 27+27= 37+37= 47+47=
18+18= 28+28= 38+38= 48+48=
19+19= 29+29= 39+39= 49+49=

45) 14+17= 23+49= 24+18= 48+37=
19+26= 56+18= 32+29= 74+18=
24+27= 37+26= 79+13= 65+29=
36+47= 65+16= 45+36= 56+39=

46) 16+25= 43+49= 26+37=
24+37= 68+15= 48+39=
19+54= 75+18= 58+23=
55+29= 67+17= 56+29=

47) Puud odra jahu maksab 76 kopikut, puud rukki jahu 19 kopikut rohkem. Palju maksab puud rukki jahu?

48) Sulane on peremehe käest 47 rubla kätte saanud; saada on tal weel 38 rubla. Kui suur on sulase aasta palk?

49) Koolis on ühes klassis 37 last, teises 28. Palju lapsi on koolis?

50) Mõisa heinamaal töötawad 25 meest ja 29 naisterahwast. Palju inimesi on mõisa heinamaal tööl?

51) Poeg on 17 aastane, isa 29 aastat wanem. Kui wana on isa?

---

52)

11+11+11=	15+15+15=	19+19+19=
12+12+12=	16+16+16=	21+21+21=
13+13+13=	17+17+17=	22+22+22=
14+14+14=	18+18+18=	23+23+23=

53)

24+24+24=	31+31+31=	49+18+17+
25+25+25=	32+32+32=	34+37+29=
26+26+26=	33+33+33=	25+38+18=
27+27+27=	23+36+36=	53+27+14=

54)

13+29+16+39=	23+14+26+36=
19+38+18+16=	29+15+17+19=
35+17+28+15=	15+27+34+23=
17+26+29+13=	16+17+18+19=

55) Raamatukaupmees müüs päewa jooksul 14 aabitsat, 19 rehkenduse- ja 16 lugemiseraamatut ära. Mitu kooliraamatut müüs raamatukaupmees päewa jooksul ära?

56) Perenaine kogus ühes kuus 29 naela wõid, teises kuus 32 naela, kolmandas 28 naela. Mitu naela wõid kogus perenaine kolmes kuus?

57) Wabrikus on tööl 42 meest, 37 naisterahwast ja 17 last. Palju inimesi on wabrikus tööl?

58) Uue maja ehitamiseks toodi metsast 45 männapalki; kuusepalka 8 rohkem. Mitu palki weeti ehituse platsile?

59) Talul on 28 lammast, 13 sarwlooma, 7 hobust ja 12 siga. Mitu looma on talul?

60) Jaanuari kuus on 31 päewa, weebruaris 28 (29), märtsis jälle 31. Mitu päewa on aasta esimeses kolmes kuus?

61) Kui suur on kolme arwu summa, kui esimene arw 19 on, teine 28 ja kolmas nii suur, kui esimene ja teine ühtekokku?

Mahaarwamine.

20 — 8 = 12

Wähendataw. Mahaarwataw. Waheng.

I.

1) 14—4= 18—8= 15—10= 98—90=
27—7= 25—5= 24—20= 84—80=
63—3= 99—9= 52—50= 68—60=
39—9= 57—7= 78—70= 37—30=

2) 17— 7= 89—80= 29— 9=
54—50= 26— 6= 42—40=
39— 9= 34—30= 59—50=
47—40= 95— 5= 38— 8=

3) Koolis on 67 last; 7 last puuduſid. Mitu last oli koolis?

4) Iſa on 59 aastat wana, ema 9 aastat noorem. Kui wana on ema?

5) Karjas on 37 lammast; 30 lammast on walged, teiſed mustad. Palju on karjas musti lambaid?

6) Karbis oli 73 tikku; 70 tikku on juba ära tarwitatud. Mitu tikku on weel karbis?

II.

7) 28—5= 48—7= 47—20= 89—60=
35—4= 49—6= 39—10= 65—40=
77—6= 25—3= 54—30= 72—50=
89—4= 16—5= 97—50= 99—80=

8) 76— 4= 79— 7= 47— 6=
87—50= 67—40= 54—30=
66— 5= 45—20= 98— 7=
49—30= 58— 5= 98—50=

9) Jõulupuul põlesid 67 küünalt; 5 küünalt kustusid ära. Mitu küünalt jäi weel põlema?

10) Juku käis enne jõuluid 98 päewa koolis, päraſt jõuluid 6 päewa wähem. Mitu päewa käis Juku päraſt jõuluid koolis?

11) Raamatus on 96 lehekülge; koolipoiſs luges 50 lehekülge läbi. Mitu lehekülge jäi koolipoiſil weel lugeda?

12) Külaſt linna on 42 wersta. Külamees on juba 30 wersta ära jõitnud. Mitu wersta jääb külamehel weel linnani jõita?

III.

13) 45— 5= 85—75= 55—11= 99—55=
39—19= 89—59= 44—22= 93—61=
66—26= 47—37= 88—44= 66—32=
94—54= 28—18= 66—33= 77—45=

14) 34—22= 65—43= 94—32= 97—75=
45—34= 58—36= 27—14= 89—45=
76—55= 44—13= 38—23= 76—25=
49—24= 78—21= 77—46= 67—33=

15) Üks raamat maksis 75 kopikut, teine 25. Palju on eſimene raamat teiſeſt kallim?

16) Koolis on 67 laſt; tütarlapſi on 32. Palju on koolis poiſslapſi?

17) Külamees ſai hobuſe eeſt 87 rubla, lehma eeſt 35 rubla. Palju oli hobune lehmaſt kallim?

18) Üks arw on 99, teine 45 wähem. Kui ſuur on teine arw?

IV.

19) 30—1= 40—9= 50—3= 30—4=
40—2= 90—7= 100—9= 40—5=
50—5= 80—6= 60—6= 70—9=
20—8= 70—4= 70—7= 60— 8=

20) 45—25—6= 49—9—9=
72—32—9= 75—5—5=
94—54—7= 94—4—4=
57—17—3= 88—8—8=

21) Juku ostis raamatu; 30-est kopikust anti talle 5 kopikut tagasi. Palju maksis raamat?

22) Wõiga kaalub pütt 30 naela, tühjalt 6 naela. Palju on pütis wõid?

23) Kaupmees müüs jahu — 90 kopikut puud, iga puuda pealt sai ta 8 kopikut kasu. Palju oli kaupmees ise jahu puudast maksnud?

24) 67-est arwas koolipoiss esiti 7 maha, siis weel 8. Palju jäi järele?

V.

25) 30—15= 30—25= 50—18= 70—24=
30—12= 60—35= 60—23= 40—37=
40—16= 90—45= 80—41= 60—48=
50—25= 40—17= 80—39= 50—22=

26) 40—13—7= 57—7—32= 49—19—13=
60—26—4= 99—9—75= 55—25—17=
30—14—6= 48—8—17= 96—46—26=
90—47—3= 63—3—29= 82—22—31=

27) Wanker maksab 30 rubla, regi 12. Palju on wanker reest kallim?

28) Perenaisel on 40 naela wõid; 27 naela müüs ta ära. Palju wõid jäi perenaisel weel järele?

29) Kaalu sai isa käest 1 rubla raha; tema ostis enesele 35-kopikulise noa. Palju jäi Kaalul raha weel järele?

30) Linda kirjutas tahwli peale ühe arwu, mis 70-nest 25 wähem on ja arwas sellest arwust siis 15 maha. Missuguse arwu Linda sai?

31)

12—6=	45—7=	32—4=	55—6=
16—7=	68—9=	25—8=	36—9=
24—6=	74—8=	56—7=	25—8=
36—8=	97—9=	48—9=	46—8=

32)

40—14—7=	69—7—5=	40—7—6=
100—45—9=	88—5—9=	80—9—5=
66—25—4=	76—4—8=	100—8—8=
78—46—6=	47—6—7=	50—5—6=

33) Külamees sõitis linna; tal jäi 9 wersta weel sõita. Mitu wersta oli külamees juba ära sõitnud, kui külast linna 27 wersta oli?

34) Kapis on 85 raamatut; 7 nendest on köitmata. Mitu raamatut on köites?

35) Kaupmees müüs jahu 42 rubla eest ära ja sai 4 rbl. kasu. Palju maksis kaupmees ise jahu eest?

36) Ühes raamatus on 96 lehekülge, teises 8 lehekülge wähem. Mitu lehekülge on teises raamatus.

VII.

37)

32—16=	67—18=	38—19=	62—29=
35—17=	72—64=	47—38=	56—17=
43—14=	85—77=	96—48=	43—39=
55—26=	96—47=	83—64=	57—38=

38)

60—7—24=	66—23—27=	59—24—26=
46—8—19=	95—31—25=	84—36—39=
53—6—28=	87—16—29=	91—14—48=
62—4—39=	79—47—18=	100—25—46=

39) Mees on 42 aastane, naine 13 aastat noorem. Kui wana on naine?

40) Koks lampi põletasid kuus 73 naela petroleumi ära. Üks lamp põletas 35 naela. Palju petroleumi põletas teine lamp?

41) Raamatus on 85 leheküIge. Koolipoiss luges 47 leheküIge läbi. Mitu leheküIge jäi koolipoisil weel lugeda?

42) Peremees sai lehma eest 46 rubla, mullika eest 19 rubla wähem. Palju maksis mullikas?

---

43) 17+16—15= 45—17+65= 96—19+16=
19+13—16= 37+49—58= 82—46+55=
25+39—43= 49+49—39= 64+27—69=
95—36+28= 89—26—36= 53+38—47=

44) 45+26—62= 93—88+67= 100—63+26=
92—63+39= 27+37+27= 82—39+48=
57+34—23= 18+18+18= 59+12—36=
66—47+54= 47+47—55= 52+19—25=

45) 92—56+27= 85+15—78= 79+15—69=
25+29—48= 62—37+27= 85—26+17=
54—28+39= 63+37—86= 42—28+37=
36+25—42= 29+34—46= 81—56+42=

46) 54+26—52+17= 87—49—15+58=
72—15+26—49= 78—29—24+59=
61—32+29—36= 48+48—37—19=
72—63+54—47= 38+55—37—28=

47) Isa andis Mardile 1 rubla raha. Mart ostis eneſele 3 raamatut; üks raamat maksis 25 kopikut, teine 18. Palju maksis kolmas raamat, kui Mardil weel 22 kopikut järele jäi?

48) Kolme wenna wanadus on ühtekokku 50 aastat; üks wend on 14, teine 18 aastane. Kui wana on kolmas wend?

49) Talul on 13 lehma ja 29 lammast. Kui meie hobuſed ka weel juure arwame, ſiis ſaame ühtekokku 46 looma. Palju oli talul hobuſeid?

50) Weskile wiidi kolm koormat wilja; eſimeſes koormas oli 25 puuda, teiſes 5 puuda rohkem kui eſimeſes, kolmandas 28 puuda wähem kui eſimeſes ja teiſes koormas kokku. Mitu puuda wilja wiidi weskile?

51) Aias on 32 õunapuud, kirsipuid 19 wähem kui õunapuid; pirnipuid on 8 wähem kui kirsipuid. Palju on aias wiljapuid?

52) Jõulupuu otsas põlesid 45 walget, 28 punast ja 15 sinist küünalt; walgetest kustusid 14 ja punastest 9 küünalt ära. Mitu küünalt jäi weel põlema?

53) Sulane sai aastas 95 rubla palka; 16 rubla sellest rahast andis ta oma wanematele, 47 rubla kulus tal oma tarwiduste peale ära. Palju jäi sulasel raha järele?

54) Koolis oli ühes klassis 32 last, teises 13 last wähem, kolmandas niipalju, kui esimeses ja teises klassis kokku. Mitu last oli koolis?

55) Metsas oli 37 sülda kasepuid; kuusepuid oli 5 sülda rohkem ja haawapuid 19 sülda wähem kui kasepuid. Mitu sülda oli metsas puid?

56) Ma mõtlesin ühe arwu, suurendasin teda 27-ga ja arwasin temast 45 maha. Wälja tuli 17. Missuguse arwu ma mõtlesin?

Kaswatamine.

3 × 4 = 12

Kaswatataw. Kaswataja. Kaswatis.

I.

1)	2×2=	7×2=	10×2=	11×2=	14×2=
	4×2=	6×2=	40×2=	13×2=	16×2=
	3×2=	8×2=	30×2=	15×2=	18×2=
	5×2=	9×2=	50×2=	12×2=	17×2=
2)	19×2=	23×2=	27×2=	32×2=	37×2=
	22×2=	26×2=	28×2=	33×2=	39×2=
	24×2=	29×2=	31×2=	36×2=	38×2=
	21×2=	25×2=	35×2=	33×2=	41×2=

3) 43×2= 48×2= 20×2= 19×2 34×2=
45×2= 34×2= 27×2= 23×2 28×2=
42×2= 49×2= 39×2= 17×2 38×2=
46×2= 47×2= 47×2= 26×2 46×2=

4) 14×2+14= 25×2+25= 47×2—16=
17×2+17= 33×2+33= 39×2—29=
19×2+19= 29×2+29= 49×2—67=
13×2+13= 26×2+25= 36×2--45=

5) Aastas on 12 kuud. Mitu kuud on kahes aastas?
6) Nael suhkrut maksab 17 kopikut. Palju maksab 2 naela suhkrut?
7) **Öö-päew on 24 tundi.** Mitu tundi on kaks ööd-päewa?
8) Poeg on 29 aastane, isa 2 korda nii wana. Kui wana on isa?
9) Kui koolipoiss poole omast rahast ära kulutas, siis jäi tal weel 48 kopikut järele. Palju oli poisil raha?
10) Poisil oli kaks 15-ne-kopikulist hõberaha ja waskraha weel 17 kopikut. Palju oli poisil raha?
11) Tartust Walka on 77 wersta Rong läheb Walgast Tartu poole teele ja sõidab 29 wersta tunnis. Kui kaugel on rong kahe tunni pärast Tartust?
12) Wend ja õde ostsid ülekahe 2 naela pähklid; nael maksis 16 kopikut; wend andis omalt poolt 19 kopikut. Palju läks õel pähklite peale raha?

II.

13) 2×3= 6×3= 10×3= 9×3=
4×3= 7×3= 20×3= 7×3=
3×3= 8×3= 30×3= 8×3=
5×3= 9×3= 20×3= 9×3=

14) 11×3= 12×3= 13×3= 25×3= 27×3=
22×3= 15×3= 24×3= 14×3= 18×3=
33×3= 21×3= 17×3= 26×3= 28×3=
23×3= 32×3= 29×3= 16×3= 19×3=

15) $15 \times 3 =$ $32 \times 3 =$ $23 \times 3 =$ $16 \times 3 =$ $18 \times 3 =$
$24 \times 3 =$ $19 \times 3 =$ $17 \times 3 =$ $21 \times 3 =$ $29 \times 3 =$
$31 \times 3 =$ $26 \times 3 =$ $28 \times 3 =$ $13 \times 3 =$ $14 \times 3 =$
$27 \times 3 =$ $12 \times 3 =$ $33 \times 3 =$ $25 \times 3 =$ $26 \times 3 =$

16) $15 \times 3 + 12 =$ $32 \times 3 - 48 =$
$15 \times 3 + 15 =$ $34 \times 3 - 36 =$
$19 \times 3 + 19 =$ $31 \times 3 - 56 =$
$21 \times 3 + 21 =$ $29 \times 3 - 38 =$

17) **Nädal on 7 päewa.** Mitu päewa on 2 nädalat? kolm nädalat?

18) Karjas on 8 lehma, lambaid 3 korda rohkem. Palju on karjas lambaid?

19) Külamees jõitis 9 wersta tunnis; kolme tunni pärast jõudis ta linna. Mitu wersta on külast linna?

20) **Arsin on 16 werschki.** Mitu werschki on kaks arsinat? kolm arsinat?

21) **Nael on 32 loodi.** Mitu loodi on kaks naela? kolm naela?

22) Üks kolmandik teadmata arwust on 18. Kui suur on teadmata arw?

23) Juku oli 3 nädalat ja 5 päewa haige. Mitu päewa oli Juku haige?

24) Ema ostis 3 naela suhkrut ja maksis 17 kopikut naelast. Palju sai ema 60 kopikust tagasi?

25) Kaks hõbe kannu kaalusid 3 naela ja 4 loodi; üks kann kaalus 52 loodi. Palju kaalus teine kann?

26) Talumees müüs kaks lehma ja mullika ära ja sai 97 rubla; lehmadest sai ta kumbagist 39 rubla. Palju maksis mullikas?

27) Poeg on 23 aastane, isa 3 korda wanem; ema 12 aastat noorem, kui isa. Kui wana on ema?

III.

28) $2 \times 4 =$ $6 \times 4 =$ $3 \times 4 =$ $10 \times 4 =$
$4 \times 4 =$ $7 \times 4 =$ $8 \times 4 =$ $9 \times 4 =$
$3 \times 4 =$ $8 \times 4 =$ $5 \times 4 =$ $20 \times 4 =$
$5 \times 4 =$ $9 \times 4 =$ $6 \times 4 =$ $7 \times 4 =$

29) 11×4= 21×4= 14×4= 18×4= 9×4=
15×4= 13×4= 24×4= 23×4= 19×4=
25×4= 19×4= 16×4= 17×4= 8×4=
14×4= 23×4= 22×4= 14×4= 24×4=

30) 15×4+15= 23×4—19= 6×4× 4=
21×4—16= 18×4+27= 9×4—18=
19×4—27= 12×4—24= 7×4+28=
13×4+26= 14×4+38= 8×4—15=

31) Nädalas on 6 tööpäewa. Mitu tööpäewa on 4 nädalas?

32) Sülg on 7 jalga Mitu jalga on 4 sülga?

33) Linda on 8 aastane; ema on Lindast 4 korda wanem. Kui wana on Linda ema?

34) Peremees müüs 4 setwerti wilja ära ja sai 9 rubla setwerist. Palju sai peremees wilja eest raha?

35) Neljas jagu tööliste kuu palgast on 7 rubla. Palju teenis tööline kuus?

36) Tõlla ratas, mis 11 jalga ümber mööta, weeres 4 korda ringi. Mitu jalga weeres tõlla ratas edasi?

37) Külamees müüs hobuse ära ja sai tema eest neli 25-e rublalist raha. Palju maksis hobune?

38) Kirjutaja sai kuus 24 rubla palka. Nelja kuu palgast kulutas ta 85 rubla ära. Palju jäi kirjutajal nelja kuu palgast raha järele?

39) Mardil oli 4 15-ne kopikulist ja 3 10-ne kopikulist raha; tema ostis enesele 35-kopikulise raamatu. Palju raha jäi Mardil weel järele?

40) Perenaine ostis 4 naela jahu — 6 kopikut nael — ja 3 naela suhkrut — 17 kopikut nael. Palju raha jäi perenaisel weel rublast järele?

IV.

41) 2×5= 6×5= 20×5= 16×5= 14×5=
4×5= 7×5= 11×5= 13×5= 18×5=
3×5= 8×5= 15×5= 17×5= 10×5=
5×5= 9×5= 19×5= 12×5= 19×5=

42) $7 \times 5 - 17 =$ $16 \times 5 - 39 =$ $2 \times 3 \times 4 =$
$17 \times 5 - 46 =$ $20 \times 5 - 75 =$ $3 \times 4 \times 5 =$
$9 \times 5 + 55 =$ $12 \times 5 + 29 =$ $6 \times 3 \times 5 =$
$6 \times 5 - 15 =$ $8 \times 5 \times 2 =$ $5 \times 3 \times 5 =$

43) Poisil oli 5 wiiekopikulist raha. Mitu kopikut oli poisil?
44) Aias on 5 rida õunapuid, igas reas 6 õunapuud. Mitu õunapuud on aias?
45) Mitu päewa on wiis nädalat?
46) Wiies jagu isa rahast on 8 rubla. Palju on isal raha?
47) Küünar sitsi riiet maksab 9 kopikut. Palju maksab 5 küünart sitsi riiet?
48) Ema ostis 5 naela tärklist ja maksis 8 kopikut naelast. Palju sai ema 50 kopikust tagasi?
49) Aidas on 5 kotti rukkid — 9 puuda kott — ja 5 kotti otre — 8 puuda kott. Mitu puuda wilja on aidas?
50) Perenaisel oli 85 küünart riiet; tema õmbles 5 särki ja 5 woodilina; iga särgi peale läks tal 5 küünart riiet, iga lina peale 8 küünart. Mitu küünart jäi perenaisel riiet weel järele?
51) Kui isa weel Jukule 6 kopikut annaks, siis oleks Jukul 5 korda 15 kopikut. Palju raha on Jukul?
52) Rätsepp ostis nööpa — 6 nööpi üle wiie tosina. Mitu nööpi ostis rätsepp?
53) Töömees teenis kuus 18 rubla; iga kuu kulutas ta 12 rubla ära. Mitu rubla jäi töömehel 5 kuu jooksul raha järele?

V.

54) $2 \times 6 =$ $6 \times 6 =$ $10 \times 6 =$ $13 \times 6 =$ $8 \times 6 =$
$3 \times 6 =$ $7 \times 6 =$ $12 \times 6 =$ $16 \times 6 =$ $13 \times 6 =$
$4 \times 6 =$ $8 \times 6 =$ $15 \times 6 =$ $9 \times 6 =$ $7 \times 6 =$
$5 \times 6 =$ $9 \times 6 =$ $11 \times 6 =$ $14 \times 6 =$ $6 \times 6 =$

55) $2 \times 6 \times 6 =$ $6 \times 6 - 18 =$ $14 \times 6 - 25 =$
$4 \times 6 \times 5 =$ $9 \times 6 + 46 =$ $11 \times 6 + 16 =$
$8 \times 6 \times 2 =$ $7 \times 6 + 42 =$ $9 \times 6 - 26 =$
$7 \times 3 \times 4 =$ $8 \times 6 - 29 =$ $13 \times 6 + 19 =$

56) Sepp rautas 6 hobuſt. Mitu hobuſerauda läks ſepal tarwis?
57) Mitu tööpäewa on kunes nädalas?
58) Põllumees külwas põllule 7 wakka otre; lõikus andis 6 ſeemet. Mitu wakka otre ſai põllumees?
59) Peretütar Leeni kudus iga päew 8 küünart kangaſt. Mitu küünart kangaſt kudus Leeni nädalas?
60) Kunes jagu kõigeſt ſalwes olewaſt wiljaſt on 9 wakka. Palju wilja on ſalwes?
61) Peremehel on 9 lehma, hobuſeid 5 wähem kui lehmi, lambaid 6 korda rohkem, kui hobuſeid Mitu lammaſt on peremehel?
62) Kaupmehel oli 6 toſinat pliiatſid; 36 pliiatſit müüs ta ära. Mitu pliiatſit on kaupmehel weel?
63) Mölder jahwatas enne lõunat 6 kotti rukkid — 8 puuda kott, päraſt lõunat 6 kotti otre — 7 puuda kott. Mitu puuda wilja jahwatas mölder jahuks?
64) Perenaine ostis 6 naela peenikeſt ſuhkrut ja makſis 14 kopikut naelaſt. Palju ſai perenaine rublaſt tagaſi?
65) Aias on 13 pirnipuud; õunapuid 6 korda rohkem; kirſipuid 39 wähem kui õunapuid Mitu kirſipuud on aias?
66) Koolis istuwad 6 pingi peal poiſid, 5 peal tütarlapſed; poiſſa on 4 iga pingi peal, tütarlapſi 5. Palju on koolis lapſi?

VI.

67)

$2\times7=$	$6\times7=$	$10\times7=$	$3\times7\times4=$
$3\times7=$	$7\times7=$	$13\times6=$	$5\times7\times2=$
$4\times7=$	$8\times7=$	$11\times7=$	$2\times7\times7=$
$5\times7=$	$9\times7=$	$14\times7=$	$4\times7\times3=$

68)

$9\times7+18=$	$46-(4\times7)=$	$(7\times7)-(6\times6)=$
$6\times7+19=$	$35+(8\times7)=$	$(3\times7)+(4\times7)=$
$11\times7-28=$	$92-(9\times7)=$	$(9\times6)-(5\times7)=$
$8\times7-37=$	$59+(6\times7)=$	$(8\times6)+(6\times7)=$

69) Süld on 3 arſinat. Mitu arſinat on 7 ſülda?
70) Mitu jalga on 7 ſülda?
71) Õunapuu aias on 9 jalga pikk, kaſk aia ääres 7 korda pikem. Kui pikk on kaſk?

72) Tee ääreſt raiuti 8 puud ära. See oli ſeitsmes jagu kõigiſt tee ääres olemateſt puudeſt. Mitu puud oli tee ääres?

73) Jukul ja Jaanil oli kokku 75 kopikut raha; Jukul oli 7 wiieliſt. Palju raha oli Jaanil?

74) Manni on 7 aastane, ema temaſt 7 korda wanem; wanaema on emaſt 32 aastat wanem. Kui wana on wanaema?

75) Aias on 8 rida õunapuid; ſeitsmes reas on igas ühes 8 õunapuud, kaheksandas reas ainult 6. Mitu õunapuud on aias?

76) Rattaſõitja ſõitis üheſt linnaſt teiſi; igas tunnis jõudis ta 12 wersta edaſi; 7 tunni päraſt jäi tal weel 13 wersta ſõita. Mitu wersta on üheſt linnaſt teiſi?

77) Perenaine ostis 7 naela jahu — 6 kopikut nael — ja 7 naela tangu — 5 kopikut nael. Palju läks kõik kaup perenaiſel maksma?

78) Mihkel ja Manni kirjutaſid talwe jooksul 7 wiiekopikuliſt ja 6 neljakopikuliſt kaustikut täis. Palju läks lastel kaustikute peale raha?

VII.

79)

2×8=	6×8=	11×8=	8×5=	4×7=
3×8=	7×8=	10×8=	8×7=	6×6=
4×8=	8×8=	12×8=	8×5=	5×5=
5×8=	9×8=	7×8=	8×4=	9×8=

80)

8×6×2=	7×8—29=	65—(7×8)=
4×8×3=	8×8+28=	28+(9×8)=
3×8×4=	4×8+49=	81—(4×8)=
6×7×2=	9×8—14=	19+(8×8)=

81) **Penikoorem on 7 wersta.** Mitu wersta on 8 penikoormat?

82) Toop tangu maksab 8 kopikut. Palju maksab 8 toopi tangu?

83) Ema ostis 8 naela riisi — 9 kopikut nael. Palju raha kulus emal ära?

84) Ehituſe platſile toodi 9 palki. See on kaheksas jagu kõigiſt palkideſt. Palju läks ehituſe peale palka?

85) Isa ostis 8 sülda ja 2 arsinat nööri. Mitu arsinat nööri ostis isa?

86) Ühest linnast teise on 8 penikoormat ja 5 wersta. Mitu wersta on ühest linnast teisi?

87) Üks nöör on 29 arsinat pikk, teine 8 sülda ja 1 arsin. Mitu arsinat on üks nöör pikem kui teine?

88) Kask on 8 sülda 3 jalga pikk, kuusk tema kõrwal 44 jalga. Kumb puu on pikem ja kui palju?

89) Kaupmees müüs 8 tosinat pliiatsid ja 27 sulepead ära. Palju müüs kaupmees pliiatsid rohkem kui sulepäid?

90) Kõsgitüdruk ostis 7 naela manna — 8 kopikut nael — ja 8 naela riisi — 9 kopikut nael. Palju maksis riis rohkem kui manna?

91) Kaupmees ostis ühe naese käest 8 paari mune — 3 kopikut paar, teise käest 7 paari mune selleşama hinnaga. Mitme kopiku eest ostis kaupmees mune?

VIII.

92)

2×9=	6×9=	11×9=	4×9×2=
3×9=	7×9=	10×9=	2×9×5=
4×9=	8×9=	6×9=	3×9×3=
5×9=	9×9=	8×9=	5×9×2=

93)

9×4+45=	3×9+44=	67—(6×9)=
9×8+19=	7×9—54=	48+(3×9)=
9×6—27=	2×9+73=	39+(4×9)=
9×9—62=	5×0—36=	91—(8×9)=

94) Külamees wedas linna 9 sülda puid ja sai 5 rubla süllast. Palju sai külamees puude eest raha?

95) Uuele elumajale tehti 9 kuue-ruuduga akent. Mitu ruutu läks terwe maja akende peale ära?

96) A. koolis jäiwad 8 last haigeks. See on ühekşas jagu kõigist lastest. Palju on A. koolis lapsi?

97) Maja on 9 sülda ja 3 jalga pikk ja 27 jalga lai. Mitu jalga on maja pikem kui lai?

98) Põllumees külwas maha 8 wakka rukkid; lõikus andis 9 seemet. Palju rukkid wõis põllumees ära müüa, kui ta 59 wakka omale jättis?

99) Saeweskil lõigati 9 kuuse- ja 8 männapalki laudadeks: igast kuusepalgist lõigati 6 lauda, igast männapalgist 4. Mitu lauda lõigati kõigist palkidest?

100) Peremees wiis 2 lammast ja 1 lehma laadale; ühe lamba eest sai ta 4 rubla; lehma eest 9 korda rohkem; kokku sai peremees loomade eest 45 rubla. Palju makseti peremehele teise lamba eest?

101) Toop erneid maksab 11 kopikut, toop tangu 9 kopikut. Mis on kallim, kas 8 toopi erneid wõi 9 toopi tangu ja kui palju kallim?

102) Hansul on 7 kopikut, Mardil 9 kopikut. Kui Hansul 9 korda ja Mardil 8 korda rohkem raha oleks kui praegu nendel on, kumbal oleks siis rohkem raha ja kui palju rohkem?

IX.

103)

$3 \times 10 =$	$5 \times 10 =$	$4 \times 10 =$
$2 \times 10 =$	$8 \times 10 =$	$8 \times 10 =$
$4 \times 10 =$	$7 \times 10 =$	$5 \times 10 =$
$6 \times 10 =$	$9 \times 10 =$	$7 \times 10 =$

104) Juku kirjutas talwe jooksul 10 kaustikut täis; iga kaustik maksis 5 kopikut. Palju läks Jukul kaustikute peale raha?

105) Peetril oli 10 wiie- ja 10 kolmekopikulist raha. Mitu kopikut oli Peetril raha?

106) Kui üht tundmata arwu 10 korda wähendada, siis tuleb 8 wälja. Kui suur on see tundmata arw?

107) Õel on 9 kopikut raha, wennal 10 korda rohkem. Palju raha on wennal ja õel ühtekokku?

---

108)

$2 \times 20 =$	$4 \times 20 =$	$50 \times 2 =$
$3 \times 20 =$	$2 \times 30 =$	$30 \times 3 =$
$2 \times 40 =$	$2 \times 50 =$	$40 \times 2 =$
$3 \times 30 =$	$3 \times 20 =$	$20 \times 5 =$

109) Naine müüs 40 muna ära — 2 kopikut tükk. Mitu kopikut sai naine munade eest?

110) Kooliõpetaja ostis 20 kahekopikulist ja 20 kolmekopikulist postmarki. Palju läks kooliõpetajal markide peale raha?

111) Köögitüdruk ostis pagari juurest 20 naela leiba ja 10 naela saia; nael leiba maksis 2 kopikut, nael saia 5 kopikut. Palju anti köögitüdrukule rublast raha tagasi?

112) Kandimehel on 2 lehma, mõisnikul 50 korda rohkem. Mitu lehma on mõisnikul rohkem kui kandimehel?

---

113)

2×12=	7×12=	2×14=	7×11=	2×45=
3×11=	2×24=	3×22=	5×12=	2×36=
4×21=	3×13=	2×33=	4×16=	3×33=
5×15=	9×11=	6×15=	5×13=	4×24=

114)

2×47=	9×11=	6×11=	5×17=
2×29=	8×12=	2×49=	7×15=
3×25=	5×19=	4×23=	2×44=
4×15=	7×14=	7×12=	2×46=

115) Töömees pani iga kuu omast palgast 4 rubla paigale. Mitu rubla kogus töömees aastas?

116) Isa ostis poest 15 naela petroleumi — 4 kopikut nael. Palju maksis isa petroleumi eest?

117) Kell läheb iga päew 2 minutit ette. Mitu minutit läheb kell jaanuari kuu jooksul ette? (Jaanuaris 31 päewa).

118) Koolis on 43 last; kooliõpetaja andis igale lapsele 2 kaustikut. Mitu kaustikut jagas kooliõpetaja lastele ära?

119) 19-le töömehele jätkus toidu tagawara 5 päewaks. Mitmeks päewaks oleks sedasama toidu tagawara ühele töömehele jätkanud?

120) 24 töömeest prügitasid uulitsa 4 päewaga ära. Kui kaua oleks üks töömees seda uulitsat prügitanud?

121) Kaks poissi ostsid ülekahe 14 kaustikut — 5 kopikut tükk. Üks poiss maksis 25 kopikut. Palju maksis teine poiss?

Jagamine.

20 : 2 = 10.

Jagataw. Jagaja. Jaond.

I.

1) 12 : 2= 10 : 2= 80 : 2= 66 : 2= 28 : 2=
16 : 2= 20 : 2= 100 : 2= 88 : 2= 64 : 2=
14 : 2= 60 : 2= 22 : 2= 24 : 2= 86 : 2=
18 : 2= 40 : 2= 44 : 2= 84 : 2= 48 : 2=

2) 30 : 2= 12 : 2= 16 : 2= 36 : 2= 94 : 2=
50 : 2= 32 : 2= 76 : 2= 58 : 2= 78 : 2=
70 : 2= 14 : 2= 18 : 2= 52 : 2= 56 : 2=
90 : 2= 54 : 2= 98 : 2= 72 : 2= 92 : 2=

3) 2 naela peenikeſt ſuhkrut maksab 28 kopikut. Palju maksab nael peenikeſt ſuhkrut?

4) **Raamat paberit on 24 poognat.** Mitu poognat on pool raamatut paberit?

5) Wennal oli 42 pähklit; poole nendeſt andis ta õele. Mitu pähklit ſai õde?

6) Jukul oli 2 üheſuguſt raha — mõlemad kokku 30 kopikut. Kui ſuur oli kumbagi raha?

7) Mardil oli 38 kopikut raha; tema ſai iſa käeſt weel 12 kopikut; nüüd on tal 2 korda niipalju raha kui Mihklil. Palju raha on Mihklil?

8) Reiſija käis eſimeſel päewal 32 wersta ära, teiſel päewal 26 wersta, kolmandal päewal 2 korda wähem kui eſimeſel ja teiſel päewal kokku. Mitu wersta käis reiſija kolmandal päewal?

9) Nael leiba maksab 2 kopikut. Mitu naela leiba ſaab ema 26 kopiku eeſt?

10) Ema ostis 32 kopiku eeſt leiba. Mitu naela leiba ostis ema, kui nael 2 kopikut maksab?

11) Kaupmees ostis 56 kanamuna. Mitu paari mune ostis kaupmees?

12) Klassis on alamas jaos 32 last, ülemas 2 korda wähem. Mitu last on klassis?

Iga pingi peal istuwad 2 last. Mitu pinki on klassis?

13) Kahes korwis on kokku 73 muna; suuremas korwis on 13 muna rohkem kui wähemas. Mitu muna on kumbagis korwis?

14) Kahes toosis kokku on 95 tikku; ühes toosis on 25 tikku wähem kui teises. Mitu tikku on kumbagis toosis?

II.

15)

6 : 3 =	18 : 3 =	33 : 3 =	39 : 3 =	48 : 3 =
12 : 3 =	30 : 3 =	66 : 3 =	69 : 3 =	42 : 3 =
9 : 3 =	60 : 3 =	36 : 3 =	45 : 3 =	72 : 3 =
15 : 3 =	90 : 3 =	96 : 3 =	75 : 3 =	69 : 3 =

16)

21 : 3 =	84 : 3 =	87 : 3 =	? × 3 = 30
24 : 3 =	57 : 3 =	? : 3 = 7	? × 3 = 24
27 : 3 =	81 : 3 =	? : 3 = 9	? × 3 = 18
51 : 3 =	54 : 3 =	? : 3 = 8	? × 3 = 27

17)

48 : 2 : 3 =	66 : 2 : 3 =	27 × 2 : 3 =
54 : 2 : 3 =	96 : 2 : 3 =	36 × 2 : 3 =
72 : 2 : 3 =	48 × 2 : 3 =	24 × 2 : 3 =
42 : 2 : 3 =	21 × 2 : 3 =	27 × 2 : 3 =

18) 21 arsinat — mitu sülda? 27 arsinat — mitu sülda?

19) Koolipoiss ostis raamatu paberit ja tegi sellest 3 ühesuurust kaustikut. Mitu poognat sai iga kaustik suur?

20) Wanem wend on 30 aastat wana, noorem temast 3 korda noorem. Kui wana on noorem wend?

21) Lindal oli 32 kopikut — kõik waskrahad; üks raha oli wiiekopikuline, teised kõik kolmelised. Mitu kolmekopikulist raha Lindal oli?

22) Jaanil oli 53 kopikut — kõik kahe- ja kolmekopikulised rahad; kahelisi oli 7. Palju oli Jaanil kolmekopikulisi rahasid?

23) 3 naela suhkrut maksab 54 kopikut. Palju maksab 2 naela suhkrut?

24) Kaks poissi ostsid 3 ühehinnalist raamatut ja maksid üle kahe 75 kopikut. Üks poiss ostis 2 raamatut, teine ühe. Palju tuli kumbagil poisil maksta?
25) Palju on kaks kolmandikku 81-est?
26) Järw on 93 sülda pikk; tema laius on kaks kolmandikku pikkusest. Kui lai on järw?
27) Kolmel koolipoisil oli kokku 57 kopikut. Kui esimene 5, teine 7 ja kolmas 3 kopikut ära kulutas, siis jäi nendel kõigil ühewõrra raha järele. Palju raha oli igal koolipoisil esite?

III.

28)

8 : 4=	24 : 4=	40 : 4=	84 : 4=	76 : 4=
16 : 4=	28 : 4=	44 : 4=	60 : 4=	64 : 4=
12 : 4=	32 : 4=	88 : 4=	80 : 4=	72 : 4=
20 : 4=	36 : 4=	48 : 4=	100 : 4=	52 : 4=

29)

?×4=32	88 : 4 : 2=	18×4 : 3—18=
?×4=24	96 : 4×3=	21×4 : 3+29=
?×4=36	68 : 4×3=	13×4 : 2+57=
?×4=28	92 : 4×3=	15×4 : 3+79=

30) 4 poissi ostsid raamatu paberit ja jagasid selle ühetaoa eneste wahel ära. Mitu poognat sai iga poiss?
31) Isa on 56 aastat wana, poeg 4 korda noorem. Kui wana on poeg?
32) Raamatus on 52 lehekülge; poisil on neljas jagu raamatut juba läbi loetud. Mitu lehekülge on poisil läbi loetud?
33) Palju on üks neljandik 60-nest, 72-best, 48-sast?
34) Karjas on 36 looma; 3 neljandikku nendest on lambad. Palju on karjas lambaid?
35) Karjapoiss müüs 4 toopi maasikaid ära ja sai 64 kopikut; kolme toobi maasikate raha andis poiss isa kätte hoiu peale. Palju raha andis poiss isa kätte hoiu peale?
36) 4 puuda suhkrut maksab 28 rubla; palju maksab 3 puuda suhkrut?
37) 4 naela manna maksab 32 kopikut, 4 naela riisi 44 kop. Palju on nael riisi kallim kui nael manna?

38) Mart ostis 3 ühehinnalist raamatut; kaupmees andis Mardile rublast ühe neljandiku osa tagasi. Palju maksis iga raamat?

39) Õde ütles wennale: „Kui ma 4 korda wanem oleksin, kui ma praegu olen, siis saaksin ma 8 aasta pärast 60 aastane — arwa, kui wana ma olen". Kui wana on õde?

IV.

40)

10 : 5=	35 : 5=	50 : 5=	75 : 5=	65 : 5=
15 : 5=	40 : 5=	70 : 5=	95 : 5=	85 : 5=
25 : 5=	45 : 5=	90 : 5=	60 : 5=	90 : 5=
30 : 5=	20 : 5=	55 : 5=	80 : 5=	100 : 5=

41)

?×5=25	?×5=35	25×4 : 5+39=
?×5=45	75 : 5 : 5=	15×4 : 5+79=
?×5=30	55 : 5×4=	35×2 : 5+67=
?×5=40	100 : 5 : 5=	45×2 : 5—14=

42) Poisil oli 45 kopikut — kõik wiiekopikulised. Mitu raha oli poisil?

43) Mitmest wiiekopikulisest saab 75 kopikut?

44) Wiiendik rubla on mitu kopikut? Mitu kopikut on 2 wiiendikku rubla? Mitu kopikut on 4 wiiendikku rubla?

45) Kata ostis raamatu, mis 3 neljandikku rubla maksis. Anna raamat maksis 3 wiiendikku rubla. Kumba raamat oli kallim ja kui palju?

46) Aurulaew sõitis 5-es tunnis 65 wersta. Mitu wersta sõitis aurulaew 4 tunnis?

47) 5 naela leiba maksab 12 kopikut. Palju maksab 25 naela leiba?

48) 5 naela soola maksab 6 kopikut. Palju maksab puud soola?

49) Wiie kopiku eest saab 7 sulge. Mitu sulge saab 30 kopiku eest?

50) Perekond tarwitab päewas 5 naela leiba ära. Kauaks jätkub perekonnale n e l j a 10-ne-naelalist leiba?

51) Koolipoisil kulus iga päew 5 kopikut ära. Kauaks sai poisile 4 wiiendikku rubla?

V.

52)

18 : 6 =	36 : 6 =	66 : 6 =	96 : 6 =	48 : 6 =
12 : 6 =	42 : 6 =	84 : 6 =	78 : 6 =	36 : 6 =
24 : 6 =	48 : 6 =	60 : 6 =	90 : 6 =	96 : 6 =
30 : 6 =	54 : 6 =	72 : 6 =	84 : 6 =	42 : 6 =

53)

?×6=36	?×6=30	12×5 : 6+26 =
?×6=24	?×6=48	96 : 6×5—56 =
?×6=54	66 : 6×5 =	18×5 : 6+47 =
?×6=42	90 : 6 : 5 =	84 : 6×5—52 =

54) Külamees wedas 54 rubla eest puid linna; ta sai 6 rubla füllast. Mitu fülda puid wedas külamees linna?

55) Peremees sai 48 koormat heinu; kuuenda osa müüs ta ära. Palju heinu jäi peremehel weel järele?

56) Koolipoisil oli 36 kopikut; ta ostis 6 kaustikut; selleks läks tal 5 kuuendikku tema rahast ära. Palju maksis iga kaustik?

57) Pereisa ostis sohwa, 2 leentooli ja 6 tooli ja maksis 66 rubla; sohwa maksis 26 rubla, kumbgi leentool 8 rubla. Palju maksis iga tool?

58) Üheft linnaft teifi on 90 wersta; rattafõitja fõitis felle wahe 7 tunniga ära; eſimeſes tunnis fõitis ta 18 wersta, igas järgmiſes ühepalju. Mitu wersta fõitis rattafõitja igas järgmiſes tunnis?

59) Kaupmees müüs kahele oſtjale 72 kopiku eeſt jahu — 6 kopikut nael. Üks oſtja wõttis 5 naela. Mitu naela jahu wõttis teine oſtja?

60) Sadamas on 84 laewa; 5 kuuendikku nendeſt on purjelaewad; 7 purjelaewa fõitſid ſadamaſt wälja. Mitu purjelaewa jäi ſadamaſſe?

61) Miku ostis 2 kaustikut, Kustas 8. Kustas maksis 30 kopikut rohkem kui Miku. Palju maksis iga kaustik, kui kõik ühehinnaliſed olid?

62) Mardil oli 12 üheſuuruſt raha, Hanſul 18 niiſamaſuguſt raha. Hanſul oli 18 kopikut rohkem kui Mardil. Palju raha oli kumbagil poiſil?

63) Kaupmees müüs ühele oſtjale 8 naela ſuhkrut, teiſele 14 naela — mõlematele ühehinnaliſt; teine oſtja maksis 84 kopikut rohkem kui eſimene. Palju maksis nael ſuhkrut?

VI.

64)

14 : 7 =	42 : 7 =	77 : 7 =	? × 7 = 49
21 : 7 =	49 : 7 =	91 : 7 =	? × 7 = 28
28 : 7 =	56 : 7 =	70 : 7 =	? × 7 = 63
35 : 7 =	63 : 7 =	84 : 7 =	? × 7 = 42

65)

56 : 7 × 6 =	(21 : 7) + (98 : 7) =
35 : 7 × 5 =	(84 : 7) + (42 : 7) =
91 : 7 × 4 =	(91 : 7) − (28 : 7) =
77 : 7 × 5 =	(63 : 7) + (35 : 7) =

66) Maja on 56 jalga pikk. Mitu sülda on maja pikk?

67) Mitu nädalat on 63 päewa?

68) Missugust arwu peame 7 korda suurendama, et 84 saaksime?

69) Palju on üks seitsmendik 98-st? Palju on 5 seitsmendikku 49-st?

70) Koolipoiss maksis kahe raamatu eest 70 kopikut; ühe raamatu peale läks 2 seitsmendikku selleşt hinnast. Palju maksis kumbgi raamat?

71) Raamaturiiulil on 98 raamatut; seitsmes jagu nendest on wenekeelsed. Palju on riiulil eestikeelseid raamatuid?

72) Üks töömees tegi 4, teine 3 nädalat tööd; päewapalk oli nendel ühesuurune; kahe peale kokku saiwad nad 42 rubla palka. Palju teenis kumbgi töömees?

73) Ühel poisil on 6 korda rohkem raha kui teisel — mõlematel kokku 98 kopikut. Palju raha on kumbagil poisil?

74) Aias on 80 wiljapuud — õuna-, ploomi- ja kirsipuud; kirsipuid on aias 17, õunapuid 6 korda rohkem kui ploomipuid. Palju on aias ploomi- ja õunapuid?

VII.

75)

16 : 8 =	48 : 8 =	80 : 8 =	? × 8 = 72
24 : 8 =	56 : 8 =	96 : 8 =	? × 8 = 32
32 : 8 =	64 : 8 =	88 : 8 =	? × 8 = 64
40 : 8 =	72 : 8 =	56 : 8 =	? × 8 = 48

76) 96 : 8 : 6= 12×4 : 8= (88 : 8)+(56 : 8)=
56 : 8×7= 16×4 : 8= (72 : 8)+(64 : 8)=
72 : 8 : 3= 24×4 : 8= (32 : 8)+(40 : 8)=
40 : 8×7= 22×4 : 8= (80 : 8)+(96 : 8)=

77) 8 toopi tangu maksab 72 kopikut. Palju maksab 5 toopi tangu?

78) 8 palgist lõigati 48 lauda. Mitu lauda saab 6-est niisama jämedast palgist?

79) Üürnik maksis 8 kuu pealt majaperemehele 56 rubla üüri. Kui suur oli poole aasta üür?

80) Kaupmehel oli 2 puuda 8 naela suhkrut; 3 kahekssandikku selleşt müüs ta ära. Palju suhkrut jäi weel järele?

81) Kangur kudus 64 arşinat riiet; 7 kahekşandikku şelleşt riidest kudus ta 8 päewaga walmis. Mitu arşinat kudus kangur päewas?

82) Klassis oli 36 last, nad istusid 9 pingi peal; iga pingi peal ühepalju. 5 pingi peal istusid poisid, teiste peal tütarlapsed. Palju oli klassis poislapsi ja tütarlapsi?

83) Segati 4 naela manna — 7 kopikut nael — 4-ja naela mannaga — 9 kopikut nael. Palju maksab nael segatud manna?

84) Segame 4 toopi tangu — 12 kopikut toop — ja niisama palju tangu — 8 kopikut toop. Palju tuleb toop segatud tangu maksma?

85) Reisija käis 8 wersta ühe tunni ja 20 minutiga ära. Mitu minutit läks reisijal kolme wersta peale? (Tund = 60 minutit).

VIII.

86) 18 : 9= 54 : 9= 45 : 9= 72 : 8= ?×9=63
27 : 9= 63 : 9= 99 : 9= 45 : 5= ?×9=36
36 : 9= 72 : 9= 63 : 7= 27 : 9= ?×9=54
45 : 9= 81 : 9= 54 : 6= 81 : 9= ?×9=72

87) 99 : 9×6= (98 : 2)—(99 : 9)=
63 : 9×7= (87 : 3)—(72 : 9)=
45 : 9×6= (100 : 4)+(54 : 9)=
27 : 9×8= (96 : 6)+(45 : 9)=

88) Koolipoiſs ostis 15-kopikuliſe ſulepea ja 9 kaustikut — maksis 60 kopikut. Mitu kopikut maksis iga kaustik?

89) Hans ostis 36 ſulge; iga 9 ſule eeſt maksis tema 6 kopikut. Mitme kopiku eeſt ostis Hans ſulgi?

90) Ema ostis 45 kopiku eeſt leiba; iga 9 kopiku eeſt ſai ta 4 naela leiba. Mitu naela leiba ostis ema?

91) Perenaine küpſetas 6 leiba — 12 naela iga leib; ſeda leiba jätkus perele 9 päewaks. Mitu naela leiba tarwitas pere päewas?

92) Aidas on 95 puuda rukkid; 2 kotti on 7-me-puudaliſed, teiſed kõik 9 puudaliſed. Mitu 9 puudaliſt kotti on aidas?

93) Köögitüdruk ostis 2 naela ſealiha ja 9 naela waſikaliha maksis 93 kopikut. Nael ſealiha maksis 15 kopikut. Palju maksis nael waſikaliha?

94) Peetri iſa on 63 aastat wana. Kui meie ühe ühekſandiku iſa wanaduſeſt wõtame, ſiis ſaame poole Peetri wanaduſeſt. Kui wana on Peeter?

95) Majaperemees ostis 81 ſülda puid; 5 ühekſandikku nendeſt põletas ta aastas ära. Mitu ſülda puid jäi majaperemehel teiſeks aastaks?

96) Ratſamees ſõitis 9 tunnis 72 wersta ära, jalamees käis ſelleſama aja ſees 36 wersta. Mitu wersta jõudis ratſamees jalameheſt igas tunnis ette?

97) Õde ja wend lugeſid raamatut; õde luges 6 tunni ſees 84 lehekülge läbi, wend 9 tunni ſees 99 lehekülge. Kumb, kas õde wõi wend, luges tunnis rohkem ja kui palju rohkem?

IX.

98)

30:10=	60:30=	22:11=	66:33=	50:25=
70:10=	90:30=	55:11=	88:44=	90:45=
100:10=	80:40=	99:11=	30:15=	70:35=
80:20=	100:50=	44:22=	60:15=	100:25=

99)

24:12=	45:15=	63:21=	51:17=	92:23=
48:12=	90:15=	84:21=	65:13=	90:15=
26:13=	32:16=	96:24=	54:18=	57:19=
39:13=	54:27=	38:19=	75:15=	84:12=

100) 72 : 36= 56 : 14= 95 : 19=
54 : 27= 98 : 14= 91 : 13=
85 : 17= 68 : 17= 92 : 23=
72 : 18= 87 : 29= 96 : 16=

101) Mitmest kümnekopikulisest saab üks rubla? Mitu 20-kopikulist raha läheb rubla peale?
102) 20 kopikut on mitmes jagu rublast? 40 kopikut mitmes jagu? 80 kopikut mitmes jagu?
103) Koolipoiss ostis raamatu, mis 9 kahekümnendikku rubla maksis. Mitu kopikut maksis raamat?
104) 72 kuud on mitu aastat?
105) 96 tolli — mitu jalga?
106) 80 wersokki — mitu orsinat?
107) Kaupmees müüs 96 sulge ära; iga tosina pealt sai ta 5 kopikut kasu. Palju kasu sai kaupmees sulgede pealt?
108) Peremehel on 36 lammast; hobuseid on tal 12 korda wähem kui lambaid. Lehmadega kokku on peremehel 50 looma. Palju on peremehel lehmi?
109) 17 naela jahu maksab 85 kopikut. Palju maksab 10 naela jahu?
110) 36 õuna maksawad 72 kopikut, 66 kanamuna 99 kopikut. Mis on kallim, kas paar õunu wõi paar kanamune?
111) 15 pliiatsit maksawad 60 kopikut, 19 kaustikut 95 kopikut. Mis on kallim, kas tosin pliiatsid wõi tosin kaustikuid ja kui palju kallim?
112) Aednik müüs 2 korwi karumarju ära — 16 toopi korwis — ja sai 96 kopikut. Teine kord müüs ta selleşama hinnaga 3 korwi marju ära — 10 toopi korwis. Palju raha sai aednik teine kord marjade eest?

X.

Jagamine jäänusega.

113) 70 : 12= 100 : 24= 80 : 13= 100 : 19=
90 : 16= 50 : 12= 46 : 15= 47 : 14=
60 : 13= 65 : 10= 70 : 16= 99 : 12=
40 : 19= 49 : 12= 45 : 17= 57 : 17=

114) Raamat paberit maksab 18 kopikut. Mitu raamatut paberit saab 65 kopiku eest ja mitu kopikut jääb veel järele?

115) Pakk küünlaid maksab 25 kopikut. Mitu pakki küünlaid saab 87 kopiku eest ja palju jääb raha järele?

116) 99 tolli — mitu jalga ja tolli?

117) 57 werſokki — mitu arſinat ja werſokki?

118) 100 kuud — mitu aastat ja kuud?

119) Ema andis Jukule 1 rubla raha ja käskis poest suhkrut osta; nael maksis 17 kopikut. Mitu neala suhkrut sai Juku rubla eest ja palju jäi raha järele?

Kordamine.

1) $(35\times 2)+(60:5)=$ $(96:2)-(95:19)=$
$(96:12)+(3\times 16)=$ $(24\times 3)-(56:2)=$
$(6\times 12)-(75:15)=$ $(18\times 4)+(60:4)=$
$(65:13)+(84:14)=$ $(11\times 2)-(48:16)=$

2) $27+(49:7)+(13\times 3)=$ $(7\times 7)+(4\times 4)+19=$
$54-(84:21)-(51:3)=$ $(9\times 5)+(7\times 4)+17=$
$19+(100:25)+(98:2)=$ $(6\times 9)-(3\times 8)-25=$
$99-(37\times 2)-(87:29)=$ $(8\times 9)-(6\times 7)-18=$

3) $(18\times 4)+(60:5)+(48:3)=$
$(2\times 50)-(88:22)-(19\times 5)=$
$(35\times 2)-(96:16)-(3\times 19)=$
$(99:3)+(2\times 23)+(38:19)=$

4) $(2\times 3\times 4)+(3\times 4\times 5)-69=$
$(6\times 3\times 5)-(8\times 2\times 4)+26=$
$(9\times 5:3)+(10\times 7:2)-19=$
$(8\times 9:4)+(8\times 8:4)+47=$

5) $100-(45:15\times 4)-(96:4\times 3)=$
$22+(7\times 12:21)+(14\times 5:2)=$
$83-(57:3\times 2)-(3\times 25:15)=$
$65-(99:11\times 3)+(63:3:3)=$

6) $(96 : 16 \times 4) + 27 + (7 \times 7) =$
$(65 : 13 \times 9) - 16 - (87 : 3) =$
$(74 : 2 + 13) + (4 \times 9) - 79 =$
$(44 \times 2 : 11) + 13 + (51 : 17) =$

7) $(25 + 29 + 45) : 11 =$
$(37 + 17 + 27) : 9 =$
$(56 + 13 + 24) : 31 =$
$(14 + 26 + 45) : 17 =$

$(100 - 25 - 26) \times 2 =$
$(79 - 41 - 24) \times 7 =$
$(64 - 16 - 32) \times 5 =$
$(71 - 22 - 28) \times 4 =$

8) $(19 + 25 + 49) : (22 + 39 - 30) =$
$(48 + 28 + 23) : (38 - 19 - 8) =$
$(81 - 42 : 13) \times (54 : 18 + 24) =$
$(77 : 11 + 35) : (63 : 9 + 7) =$

9) $(56 : 7) + 42 + 25 + (72 : 3) =$
$(16 \times 3) + 13 + 39 - (98 : 2) =$
$65 + 26 - (29 \times 2) + (14 \times 3) =$
$16 + 15 + (6 \times 7) - (3 \times 16) =$

10) $98 - (100 : 2) - 36 + (7 \times 9) + 25 =$
$(27 + 34 + 28) - 33 - (75 - 39 - 17) =$
$(45 + 18) : (15 + 19 + 65 - 57 - 33) =$
$(48 : 12) \times (57 : 19) \times (87 : 29) =$

11) $\frac{9 \times 9 + 18}{3} + \frac{77 : 7 + 16}{9} =$

$\frac{29 \times 3 - 15}{24} \times \frac{84 : 21 + 66}{35} =$

12) $\frac{7 \times 8 + 18}{2} - \frac{6 \times 14 - 27}{3} =$

$\frac{4 \times 9 + 48}{2} : \frac{9 \times 8 - 24}{8} =$

13) Koolis on esimeses klassis 14 pinki ja iga pingi peal 3 last; teises klassis on 19 pinki, 2 last pingi peal. Kumbas klassis on rohkem lapsi ja kui palju rohkem?
14) Linda on 8 aastat ja 2 kuud wana, tema õde Anna on 75 kuu wanune. Kumb on wanem, kas Linda wõi Anna, ja mitu kuud?
15) Söögilaud on 2 arsinat, kirjutuselaud 4 jalga pikk. Kumb laud on pikem ja mitu tolli? Arsin = 28 tolli.
16) Pesunaisel on 3 nööri; üks nöör on 9 sülda, teine 12 sülda ja 2 arsinat, kolmas 33 arsinat pikk. Mitu arsinat nööri on pesunaisel?
17) Kaupmees müüs ühele ostjale 17 naela jahu, teisele 29 naela, kolmandale 21 ja neljandale 13 naela. Mitu puuda jahu müüs kaupmees ära?
18) Maja pikkus on 17 sülda, laius 6 sülda. Mitu sülda on maja ümber mööta?
19) Perenaine ostis poest 8 naela jahu — 5 kopikut nael — ja 3 naela suhkrut. Rublast anti talle 9 kopikut tagasi. Palju maksis nael suhkrut?
20) Koolis on wanemas klassis 25 last; keskmises klassis on 8 ja alamas 18 last rohkem kui wanemas. Mitu last on koolis?
21) Karjas on 41 looma, — 8 lehma, 2 härga, 2 mullikat ja 2 wasikat, teised on lambad. Palju on karjas lambaid?
22) Ühel peremehel on 5 hobust, 14 sarwlooma, 32 lammast ja 13 siga; teisel peremehel on 4 hobust ja 12 sarwlooma; lambaid on tal 9 rohkem ja sigu 2 wähem, kui esimesel peremehel. Kumbal peremehel on rohkem loomi ja kui palju rohkem?
23) Peres on 4 poega; wanem on 15 aastane; iga järgmine on 2 aastat oma eelmisest wanemast noorem. Isa on nii wana kui poegade wanadus ühtekokku. Kui wana on isa?
24) Kolme aasta eest oli ema 6 korda wanem kui poeg. Poeg on praegu 9 aastane. Kui wana on ema?
25) Kui koolipoisil 3 korda rohkem raha oleks, kui tal praegu on, siis saaks ta kaks 45-kopikulist raamatut osta. Palju on koolipoisil raha?
26) Mõldril oli 19 ani, parta 17 rohkem kui ane, kanu 2 korda rohkem kui parta. Palju oli mõldril kanu?

27) Külast kiriku juure on 13 wersta, maakonna linna 2 korda rohkem kui kiriku juure, kubermangu linna 69 wersta rohkem kui maakonna linna. Mitu wersta on külast kubermangu linna?

28) Aednik müüs 37 peenart kapsaid ära; 19 peenra eest sai ta 3 rubla peenrast; teiste pealt sai ta 2 rubla peenra eest. Palju raha sai aednik kapsaste eest?

29) Postipoiss sõidab 8 wersta tunnis, raudteerong 4 korda rohkem. Mitu wersta jääb postipoiss 3 tunnis rongist maha?

30) 5 särgi peale läks 25 küünart riiet. Mitu samasugust särki saab 57 küünrast riidest ja palju jääb riiet weel järele?

31) Kaupmees müüs 15 pliiatsit ära ja sai nende eest 45 kopikut. Palju saab kaupmees raha, kui ta 3 tosinat samasuguseid pliiatsid ära müüb?

32) Õunanaine müüs ühele ostjale 13 paari õunu ja sai nende eest 39 kopikut; teisele ostjale müüs ta neidsamu õunu 51 kopiku eest. Palju õunu müüs õunanaine teisele ostjale?

33) Metsas oli 64 sülda männapuid; kasepuid oli 8 korda wähem; kuusepuid 25 sülda rohkem kui kasepuid. Palju saadi kuusepuude eest raha, kui 3 rubla süllast makseti?

34) Toluperemees müüs ära lehma, lamba ja hobuse; lehma eest sai ta 42 rubla, lamba eest 7 korda wähem; hobune oli 15 korda kallim kui lammas. Palju maksis hobune?

35) Õde ja wend lugesid raamatut; õe raamatus oli 94 leheküIge, wenna raamatus 72. Õel oli omast raamatust pool läbi loetud, wennal 4-jas jagu. Mitu leheküIge oli õde wennast lugemises ees?

36) Wasksepal oli 84 naela waske; sellest wasest tegi ta 3 ühesuurust teemasinat ja 8 ühesuurust kastruli. Mitu korda on kastrul teemasinast kergem, kui teemasin 12 naela kaalub?

37) Kaupmees ostis jahu; 14 kotti kaalusid igaüks 4 puuda, 8 kotti igaüks 5 puuda. Mitu hobust läheb jahu ära wedamiseks waja, kui iga hobuse peale 32 puuda pandi?

38) Aurulaew sõidab 12 wersta tunnis; 7 tunni pärast jäi weel 13 wersta sadamani sõita. Kui pikk oli aurulaewa teekond?

39) Poeg sai isa käest 4 20-kopikulist raha; tema ostis 30-kopikulise raamatu, 2 wiiekopikulist kaustikut, 3 neljakopikulist pliiatsit ja sulepea, mis 8 kopikut maksis. Palju jäi poisil raha järele?

40) Poiss wohetas poes 1 rubla ära; tema sai 2 20 kopikulist, 2 15-list ja mõne wiiekopikulise raha. Mitu wiiekopikulist raha sai poiss?

41) Raamatus on 95 lehekülge. Koolipoiss luges esimesel kahel päewal iga päew 8 lehekülge läbi, järgmisel kahel päewal iga päew 11 lehekülge; järele jäänud osa luges koolipoiss 5 päewaga läbi — iga päew ühepalju. Mitu lehekülge luges koolipoiss igal järgmisel päewal?

42) Aurulaew jõuab üheks sadamast teise 8 tunniga, kui ta 12 wersta tunnis sõidab. Tagasi sõidab aurulaew 16 wersta tunnis. Mitme tunniga jõuab aurulaew tagasi?

Algkujulised ülesanded.

I.

1) Ühel talul oli 18 lammast, teisel talul 13 lammast rohkem. Mitu lammast oli teisel talul?

2) Ema on 39 aastat wana, isa 10 aastat wanem; poeg isast 7 korda noorem. Kui wana on poeg?

3) Taluperemehel oli 14 puuda nisu, rukkid 7 korda rohkem. Mitu puuda oli taluperemehel rukkid rohkem kui nisu?

4) Ühel õunanaisel oli 18 apelsini, teisel 5 korda rohkem kui esimesel, kolmandal 3 korda wähem kui teisel. Mitu apelsini oli kolmandamal õunanaisel?

5) Ema kulutas täna 78 kopikut ära, eila 13 korda wähem. Jäi tal weel 8 korda rohkem raha, kui eila ära kulutas. Palju on emal praegu weel raha?

6) Kaupmees müüs ühel päewal 24 rubla eest kaupa ära, teisel päewal 18 rubla eest rohkem; kolmandal päewal oli kauba eest saadud raha summa 3 korda wähem, kui esimesel kahel päewal ühtekokku. Mitme rubla eest müüs kaupmees kolmandal päewal kaupa ära?

7) Raudteerong sõitis tunnis 48 wersta, postipoiss 4 korda wähem kui rong, rattasõitja 4 wersta rohkem kui postipoiss. Mitu korda sõitis rong kiiremini kui rattasõitja?

II.

8) 4 naela suhkrut maksab 68 kopikut. Palju maksab 3 naela suhkrut?
Palju 5 naela suhkrut?

9) 5 küünart särgi riiet maksab 65 kopikut. Palju maksab 7 küünart sedasama riiet?

10) 3 pliiatsit maksawad 15 kopikut. Palju saab neidsamu pliiatsid 55 kopiku eest?

11) Rong sõitis kahes tunnis 84 wersta, rattasõitja 5 tunnis 60 wersta. Mitu wersta läheb rong rattasõitjast 3 tunni jooksul ette?

---

12) 8 töömeest kaewasid kraawi 12 päewaga walmis. Kui kaua oleksid 6 töömeest sedasama kraawi kaewanud?

13) 8 töömeest tegid heinaküüni 12 päewaga walmis. Palju peaks siis töömehi palkama, kui seda küüni 6 päewaga walmis tohetakse saada?

14) Käsikirja, mis 72 kirjapoognat suur, tahetakse ümber kirjutada. Kirjutaja A arwab, et tema 12 päewaga seda tööd ära wõib teha; B arwab 9 päewaga walmis saawat; C lubab 18 päewaga käsikirja ümber kirjutada. Mitme päewaga kirjutawad kõik kolm kirjutajat üheskoos käsikirja ümber?

---

15) 6 töölist tarwitawad 4 päewas 72 naela leiba ära. Palju leiba läheb 7 töölisele 2 päewas waja?

16) 3 kangurt kuduvad 9 tunnis 54 küünart riiet. Palju riiet koawad 5 kangurt 8 tunnis?

17) 5 üheſuguſt lampi põletawad 7 päewas 70 naela petroleumi ära. Mitmeks päewaks jätkub 3 lambile 90 naela petroleumi?

18) 13 puuseppa said 7 päewas 91 rubla. Palju saiwad 4 puuseppa 5 päewas?

III.

19) Paar õunu maksab 3 kopikut. Palju maksab 30 niisugust õuna?
20) Kaupmees ostis 28 pead suhkrut; iga 7 pead kaalusid 5 puuda. Mitu puuda suhkrut kaupmees ostis?
21) Ema ostis jahu ja maksis iga 3 naela eest 16 kopikut. Palju maksis ema 15 naela jahude eest?
22) Tisler sai toolide ja kahe laua eest 42 rubla; üks laud maksis 5, teine 7 rubla; iga kahe tooli eest sai tisler 5 rubla. Mitu tooli tisler ära müüs?
23) 5 töölist ostsid ülehulga 45 naela jahu ja lasksid enestele leiba küpsetada; igast 15 naelast jahust sai 20 naela leiba. Mitmeks päewaks jätkub töölistele leiba, kui nad iga mees 2 naela leiba päewas ära tarwitawad?

IV.

24) Kahes korwis kokku on 85 õuna; ühes korwis on 17 õuna rohkem kui teises. Mitu õuna on kumbagis korwis?
25) Wend on õest 5 aastat wanem. Kui wenna ja õe wanaduse kokku arwame, siis saame 43 aastat. Kui wana on wend ja kui wana õde?
26) Taluperemees sai kahe lehma eest kokku 85 rubla; üks lehm oli teisest 13 rubla odawam. Palju maksis kumbgi lehm?

27) Koolis on 62 last. Keskmises jaos on 5 ja nooremas jaos 12 last rohkem kui wanemas. Mitu last on igas jaos?
28) Mardil, Jaanil ja Hansul on ühtekokku 85 kopikut. Kui Mart 5, Jaan 8 ja Hans 12 kopikut ära kulutab, siis jääb nendel kõigil ühepalju raha järele. Palju oli igal poisil raha?
29) Metsatukas oli mändi ja kuuska kokku 100 puud; kui mõlemaid ühepalju maha raiuti, siis jäi kuuska 27, mändi 15 weel järele. Palju oli metsatukas kuuska ja palju mändi?

V.

30) Kaupmees ostis 13 puuda suhkrut ja maksis 6 rubla puudast. Tema müüs selle suhkru 85 rubla eest ära. Palju sai kaupmees suhkru pealt kasu?

31) Kaupmees müüs 14 kotti jahu ära ja sai 7 rubla kotist; ise oli ta 5 rubla kotist maksnud. Palju sai kaupmees jahu pealt kasu?

32) Kaupmees müüs 8 puuda wõid ära ja sai 11 rubla puudast. Palju oli kaupmees wõi eest maksnud, kui ta müües 12 rubla kahju sai?

33) Kaupmees ostis kanga kalewit ja maksis 3 rubla arsinast; müües sai kaupmees iga 3 arsina eest 11 rubla. Mitu arsinat oli kangas pikk, kui kaupmees 28 rubla kasu sai?

34) Kaupmees ostis 2 puuda kohwi ja 6 puuda suhkrut; puud kohwi läks tal 18 rubla, puud suhkrut 6 rubla maksma. Palju sai kaupmees kasu, kui ta kohwi 40-ne, suhkru 42 rubla eest ära müüs?

---

35) Õunanaene maksis ise 5 õunu eest 6 kopikut; müües wõttis ta iga paari eest 3 kopikut. Palju saab õunanaine 50 õuna pealt kasu?

36) Kaupmees maksis ise iga 3 teemasina eest 14 rubla; müües sai ta iga 4 teemasina eest 25 rubla. Palju sai kaupmees 12 teemasina pealt kasu?

VI.

37) Mardil oli 80 kopikut — kõik wiie-ja kolme-kopikulised, — mõlemaid oli ühepalju. Mitu wiie- ja mitu kolme-kopikulist raha Mardil oli?

38) Perenaine ostis 96 kopiku eest püülijahu ja manna; nael manna maksis 7 kopikut, nael püülijahu 5; mõlemaid ostis perenaine ühepalju. Mitu naela püülijahu ja mitu naela manna perenaine ostis?

39) Kaupmees müüs pliiatsid ja sulepäid 80 kopiku eest ära, mõlemaid ühepalju; pliiatsiteest sai ta 4, sulepeadest 6 kopikut tükist. Mitu pliiatsit ja mitu sulepead kaupmees ära müüs?

---

40) Tõrrel, milles 60 pangi wett, on 2 kraani; üht kraani kaudu woolab minutis 7 pangi wett wälja, teist kaudu 8 pangi. Mitme minutiga saab tõrs tühjaks, kui mõlemad kraanid korraga lahti teha?

41) A linnast B linna on 75 wersta. A linnast läks woorimees B linna poole teele ja sõidab 8 wersta tunnis; selsamal ajal sõitis B linnast teine woorimees A linna poole wälja; tema sõidab 7 wersta tunnis. Mitme tunni pärast saawad woorimehed teel kokku ja kui kaugel A linnast?

VII.

42) Kaks koolipoissi ostsid ülekahe 36 poognat paberit; üks maksis 8, teine 10 kopikut. Palju paberit sai kumbgi koolipoiss?

43) Wend ja õde ostsid 21 kopiku eest õunu. Wend sai 4 õde 3 paari. Palju oli kumbgi õunte ostmiseks raha andnud?

44) Kaks wenda jagasid rubla raha eneste wahel oma aastate arwu järele ära. Noorem wend on 11, wanem 14 aastane. Palju sai kumbgi wend raha?

45) Kolmel õel oli kokku 90 kopikut. Ühel õel oli niipalju 15-kopikulisi, palju teisel õel 10-ne- ja kolmandal 5-kopikulisi rahasid. Palju oli igal õel raha?

46) Kolm kirjutajat said ühe käsukirja ümber kirjutamise eest kokku 44 rubla; üks nendest tegi 4 päewa tööd, iga päew 5 tundi; teine töötas 2 päewa, iga päew 6 tundi, kolmas 3 päewa, iga päew 4 tundi. Palju teenis iga kirjutaja?

VIII.

47) Koolis on 60 last; üks kolmandik nendest on tütarlapsed, teised poisslapsed. Palju on koolis poisslapsi?

48) Isa jagas 100 rubla kolme poja wahel ära; wanem poeg sai neljanda jao kõigest rahast, keskmine ühe wiiendiku, kolmas kõik, mis järele jäi. Palju raha sai kolmas wend?

49) Kingsepp teenib kuus 40 rubla; üks wiiendik selleſt summaſt läheb tal korteri üüriks, 3 kahekſandikku ſöögi peale; ſelleſt, mis järele jääb, läheb 8 rubla weel muude tarwiduste peale. Palju jääb kingſepal kuu teenistuſeſt raha järele?

50) Wõtke 3 neljandikku 52-heſt; arwake ſinna 2 ſeitsmendikku 84-jaſt juure; ſaadud ſummaſt wõtke ühekſas jagu. Palju ſaab?

---

51) Neljas jagu tundmata arwuſt on 19. Kui ſuur on terwe arw?

52) Sulane kulutas aastas 45 rubla ära; ſee oli 5 kahekſandikku tema aasta palgaſt. Kui ſuur oli ſulaſe aasta palk?

53) Koolipoiſs oſtis raamatu ja ſulepea; raamat maksis 25, ſulepea 7 kopikut. Palju jäi koolipoiſil weel raha järele, kui ſee, mis ta ära kulutas, 2 wiiendikku kõigeſt tema rahaſt oli?

54) Katalſepp tarwitas 2 kolmandikku kõigeſt omaſt waſe tagawaraſt teemaſinate walmiſtamiſeks; kaſtrulite peale läks tal 15 naela waske, mis neljas jagu kõigeſt waſeſt oli. Teemaſinaid tegi katalſepp 4. Palju kaalus iga teemaſin?

55) Kui ſuur on terwe arw, kui 2 kolmandikku 24 on? Kui 5 kuuendikku 75 on? Kui 3 kaheteiſtkümnendikku 18 on?

IX.

56) Iſa on 2 korda wanem kui poeg. Kui iſa ja poja wanaduſe kokku arwame, ſiis ſaame 81 aastat. Kui wana on iſa ja kui wana poeg?

57) Kahes korwis oli ühtekokku 96 õuna; ühes korwis oli õunu 3 korda rohkem kui teiſes. Mitu õuna oli kumbagis korwis?

58) Nael kohwi on 11 korda kallim, kui nael püülijahu; kokku on nende hind 60 kopikut. Palju maksab nael kohwi?

59) Kolmel wennal on ühtekokku 90 kopikut; keſkmiſel wennal on 2 korda ja wanemal 3 korda rohkem raha, kui nooremal wennal. Palju raha on igal wennal?

60) Talul on lehmi 3 korda ja lambaid 8 korda rohkem kui hobuſeid. Kõiki kokku on 48 looma. Palju on talul hobuſeid, lehmi ja lambaid?

X.

61) Kaupmees müüs ühele ostjale 8 naela manna, teisele sellesama hinnaga 12 naela. Teise ostja käest sai kaupmees 32 kopikut rohkem, kui esimese käest. Palju maksis nael manna?

62) Ema ostis esimene kord 5 küünart riiet, teinekord sellesama hinnaga 8 küünart; teinekord maksis ema 42 kopikut rohkem, kui esimene kord. Palju maksis ema esimene kord riide eest?

63) Õmbleja ostis tüki riiet ja maksis 64 kopikut; teine kord ostis ta 4 küünart rohkem ja maksis 96 kopikut. Mitu küünart riiet oktis õmbleja esimene kord?

64) Wend ostis 2 pliiatsit ja 7 kaustikut ja maksis 38 kopikut. Õde ostis sellesama hinnaga 2 pliiatsit ja 3 kaustikut ja maksis 22 kopikut. Palju maksis iga pliiats ja iga kaustik?

65) Külamees müüs ühel aastal 7 sülda manna- ja 5 sülda kasepuid ära ja sai 46 rubla. Teisel aastal müüs ta sellesama hinnaga 7 sülda manna- ja 8 sülda kasepuid ja sai 61 rubla. Palju maksis süld manna- ja süld kasepuid?

Kordamine.

1) Mardil oli 75 kopikut. Ta kulutas 15 kopikut rohkem ära, kui tal üle jäi. Palju raha kulutas Mart ära ja palju jäi tal weel järele?

2) Kahes korwis oli ühtekokku 95 õuna. Kui esimesest korwist 5 ja teisest 8 õuna wälja wõtta, siis jääb mõlematesse ühewõrra õunu. Mitu õuna oli kumbagis korwis?

3) Isa, ema ja poja wanadus on ühtekokku 96 aastat. Poeg on 15 aastane; isa on emast 5 aastat wanem. Kui wana on isa ja kui wana ema?

4) 3 wenda said ema käest 41 ploomi; keskmine sai 3 ja noorem 5 ploomi rohkem kui wanem. Mitu ploomi sai iga wend?

5) Kolmel poisil on ühtekokku 80 kopikut; kahel poisil on ühewõrra, kolmandal 5 kopikut rohkem, kui kumbagil esimesel. Mitu kopikut on igal poisil?

6) Isal on 15 waskraha — kahe- kolme- ja wiiekopikulised. Kahekopikulisi on 4 ja kolmekopikulisi 2 rohkem, kui wiielisi rahasid. Mitu kopikut on isal waskraha?

7) Kahel sulasel on ühtekokku 90 rubla; ühel on 2 korda rohkem raha kui teisel. Palju raha on kumbagil sulasel?

8) Hobune ja regi maksawad ühtekokku 100 rubla; hobune on 9 korda kallim kui regi. Palju maksab hobune ja palju regi?

9) Wennal oli pähklid 2 korda rohkem kui õel; kui wend õele oma käest 10 pähklit ära annab, siis jääb tal weel 32 pähklit järele. Mitu pähklit oli õel?

10) Kahes tõrres oli ühtekokku 58 pangi wett. Kui ühest tõrrest 10 pangi wett ära tarwitati, siis oli temas weel 2 korda wett rohkem, kui teises tõrres. Palju wett oli kumbagis tõrres?

11) Kolm wenda said isa käest 72 kopikut; keskmine sai 2 korda ja wanem wend 3 korda rohkem raha kui noorem. Palju raha sai iga wend?

12) 5 naelast jahust saab 6 naela leiba. Mitu naela leiba saab puudast jahust.

13) Peremees müüs 48 puuda otre ära ja sai iga 6 puuda eest 5 rubla. Palju raha sai peremees otrade eest?

14) Töömees teenis iga 4 päewaga 3 rubla. Palju teenis töömees 20 päewaga?

15) Talumees müüs 38 rubla eest kartulid ära ja sai iga kolme waka eest 2 rubla. Mitu wakka kartulid müüs talumees ära.

16) Poiss ostis 6 kaustikut ja maksis 4 kopikut tükist. Mitu kaustikut saab poiss selleſama raha eest, kui kaustik 3 kopikut maksab?

17) Koolipoiss luges raamatut, iga päew 12 leheküIge; 6 päewaga sai ta raamatu läbi. Kui koolipoiss 18 leheküIge päewas loeb, mitme päewaga saab ta siis raamatu läbi?

18) Wankri esimene ratas on 7 jalga, tagumine 11 jalga ümber mööda. Mitu korda käib esimene ratas selle aja sees ringi, kui tagumine 7 ringi edasi weereb?

19) Taluperemees külwas 5 puuda erneid maha; lõikus andis 15 seemet; 20 puuda erneid jättis peremees enesele, mis peale selle, müüs ära; iga 5 puuda erneste eest

sai peremees 6 rubla. Palju sai peremees erneste eest raha?

20) Taluperemees saab 36 setwerti rukkid, kui lõikus 9 seemet annab. Palju saab talumees rukkid, kui lõikus 10 seemet annab?

21) Külast linna on 45 wersta. Külamees läks linna ja käis igas neljas tunnis 15 wersta ära. Puhkamise peale läks temal kolm tundi. Mitme tunniga jõudis külamees linna?

22) Kaks töölist said ülekahe 27 rubla tööpalka; üks tegi 2, teine 7 päewa tööd; päewa palk oli mõlematel ühesugune. Palju sai kumbgi tööline palka?

23) Kolm poissi ostsid ühtekokku 44 õuna; üks poiss andis selleks 5, teine 7 ja kolmas 10 kopikut. Mitu õuna saab iga poiss?

24) Kolm peremeest said kaerte eest ühtekokku 100 rubla; üks müüs 4, teine 7 ja kolmas 9 setwerti kaeru ära. Palju saab iga peremees raha?

25) Kolm koolipoissi ostsid kolme peale 9 pliiatsit; üks andis 10, teine 20 ja kolmas 15 kopikut. Mitu pliiatsit sai iga koolipoiss?

26) Kaupmees ostis 2 kasti teed, ühes 18, teises 25 naela; mõlemates oli ühe-hinnaline tee; teine kast maksis 14 rubla rohkem kui esimene. Palju maksis kaupmees tee eest?

27) Kaks suwiliist said ühesuurust kuu palka; üks suwiline läks 2 kuud warem oma koha pealt ära kui teine; sellepärast sai tema 16 rubla palka wähem kui teine. Teine sai 48 rubla. Mitu kuud teenis kumbgi suwiline?

28) Kaupmees müüs ühele ostjale 8 kaustikut ja 3 pliiatsit ja sai 37 kopikut; teisele ostjale selleşama hinnaga 8 kaustikut ja 6 pliiatsit ja sai 52 kopikut. Palju maksab üks kaustik ja palju üks pliiats?

29) Õde ostis 10 õuna ja 2 apelsini ja maksis 30 kopikut; teine kord ostis ta selleşama hinnaga 10 õuna ja 5 apelsini ja maksis 45 kopikut. Palju maksis üks apelsin ja palju üks õun?

30) Isa andis wanemale pojale 42 kopikut, nooremale 27, mõlematele nende wanaduse järele. Wanem oli nooremast 5 aastat wanem. Kui wana oli kumbgi wend?

31) Kastis on 100 krihwlit; kaupmees on 3 neljandikku nendest juba ära müünud. Mitu krihwlit on weel kastis?

32) Peremees müüs hobuse ja lehma ära. Hobuse eest sai ta 88 rubla, lehma eest 3 kahekſandikku hobuse hinnaſt. Palju maksis lehm?

33) Sulane Mart sai aastas 75 rubla palka, Peeter 80 Mart kulutas aastas oma palgaſt 2 kolmandikku, Peeter 3 wiiendikku ära. Kumb kulutas aastas rohkem raha ära, kas Mart wõi Peeter, ja kui palju rohkem?

34) Perenaine saatis tüdruku turule ja andis talle 96 kopikut; 46 kopiku eest ostis tüdruk liha, 2 wiiendiku eest ſelleſt, mis järele jäi, jahu; üle jäänud raha eest ostis ta mune ja maksis 2 kopikut tükiſt. Mitu muna ostis tüdruk?

35) Peremees wiis 3 lammaſt ja ühe lehma laadale; lammaste eest ſai ta 12 rubla; ſee on üks kolmandik lehma hinnaſt. Palju ſai peremees lammaste ja lehma eest ühtekokku raha?

36) Mõiſa kandimees müüs lehma ja 2 lammaſt ära; lammaste eest ſai ta 8 rubla, lehma eest 4 korda rohkem; ſaadud rahaga maksis kandimees 4 wiiendikku omaſt rendiſt ära. Kui ſuur oli kandikoha rent?

37) Wanemal wennal on 6 korda rohkem raha kui nooremal; kui noorem kolm neljandikku omaſt rahaſt ära kulutas, ſiis jäi tal 2 rubla weel järele. Palju raha oli wanemal wennal?

38) 3 töömeeſt kaewaſid 3 päewaga 90 ſülda kraawi. Mitu ſülda kraawi kaewaſid 4 tööliſt kahes päewas?

39) Kahel poiſil oli ühtekokku 72 kopikut raha. Kui üks 5 ja teine 9 ſamaſuguſt kaustikut ostis, ſiis jäi eſimeſel 9, teiſel 7 kopikut weel järele. Palju oli kumbagil poiſil raha?

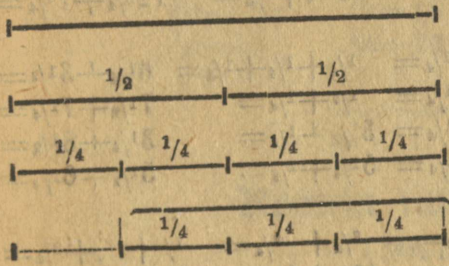
40) Kaupmehel eneſel maksis iga 4 naela jahu 17 kopikut müües wõttis ta iga naela eest 5 kopikut. Palju ſai kaupmees 20 naela jahude pealt kaſu?

41) Tööline teenis iga 5 päewaga 4 rubla; iga 3 päewaga kulutas ta 2 rubla ära. Palju jäi tööliſel 15 päewa ſees raha järele?

42) Rahakotis on 90 rubla raha, kõik wiie- ja kümnerublaliſed, mõlemaid on ühepalju. Palju on rahakotis kümne- ja palju wiierublaliſi rahaſid?

43) Tõrrel, mis 84 pangi wett mahutab, on 3 kraani; üht kraani kaudu woolab tõrreſt minutis 2 pangi wett wälja, teiſt kaudu niiſama palju, kolmandat kraani kaudu 3 pangi. Mitme minutiga ſaab tõrs tühjaks, kui kõik kraanid korraga awada?

Murrud.*)

1) Mitu poolt on üks terwe?
2) Mitu poolt on 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 terwet?
3) Mitu neljandikku on üks terwe?
4) Mitu neljandikku on 2, 3, 4, 5 terwet?
5) Mitu poolt on $1^1/_2$, $2^1/_2$, $3^1/_2$, $5^1/_2$, $7^1/_2$, $8^1/_2$ terwet?
6) Mitu neljandikku on $1^1/_4$, $2^1/_4$, $3^1/_4$, $4^1/_4$ terwet?
7) Mitu neljandikku on $1^3/_4$, $2^3/_4$, $3^3/_4$, $4^3/_4$ terwet?
8) Mitu neljandikku on $^1/_2$, $1^1/_2$, $2^1/_2$, $3^1/_2$, $4^1/_2$ terwet?

9)
$1+^1/_2=$	$1+1^1/_2=$	$3^1/_2+2=$	$1+^1/_4=$
$2+^1/_2=$	$4+2^1/_2=$	$5^1/_2+4=$	$5+^1/_4=$
$3+^1/_2=$	$7+3^1/_2=$	$7^1/_2+9=$	$10+^1/_4=$
$4+^1/_2=$	$9+6^1/_2=$	$12^1/_2+8=$	$15+^1/_4=$

10)
$2+1^1/_4=$	$8^1/_4+7=$	$1+^3/_4=$	$5+2^3/_4=$
$4+3^1/_4=$	$6^1/_4+9=$	$3+^3/_4=$	$9+9^3/_4=$
$7+6^1/_4=$	$2^1/_4+6=$	$9+^3/_4=$	$18+1^3/_4=$
$13+6^1/_4=$	$16^1/_4+3=$	$17+^3/_4=$	$4^3/_4+8=$

*) Wõib ka teiſe aſtme lõpul läbi wõtta.

11) $1\frac{1}{2}-\frac{1}{2}=$ $5\frac{1}{4}-\frac{1}{4}=$ $2\frac{1}{2}-1\frac{1}{2}=$ $7\frac{1}{4}-5\frac{1}{4}=$
$2\frac{1}{2}-\frac{1}{2}=$ $6\frac{3}{4}-\frac{3}{4}=$ $6\frac{1}{2}-4\frac{1}{2}=$ $12\frac{3}{4}-6\frac{3}{4}=$
$7\frac{1}{2}-\frac{1}{2}=$ $7\frac{1}{2}-\frac{1}{2}=$ $9\frac{1}{2}-3\frac{1}{2}=$ $17\frac{3}{4}-10\frac{3}{4}=$
$3\frac{1}{2}-\frac{1}{2}=$ $10\frac{3}{4}-\frac{3}{4}=$ $5\frac{1}{4}-2\frac{1}{4}=$ $19\frac{3}{4}-13\frac{3}{4}=$

12) $\frac{1}{2}+\frac{1}{2}=$ $\frac{1}{2}+1\frac{1}{2}=$ $1\frac{1}{4}+\frac{3}{4}=$ $2\frac{1}{4}+1\frac{3}{4}=$
$1\frac{1}{2}+\frac{1}{2}=$ $1\frac{1}{2}+1\frac{1}{2}=$ $5\frac{1}{4}+\frac{3}{4}=$ $3\frac{1}{4}+5\frac{3}{4}=$
$3\frac{1}{2}+\frac{1}{2}=$ $2\frac{1}{2}+2\frac{1}{2}=$ $6\frac{3}{4}+\frac{1}{4}=$ $7\frac{3}{4}+2\frac{1}{4}=$
$9\frac{1}{2}+\frac{1}{2}=$ $3\frac{1}{2}+3\frac{1}{2}=$ $10\frac{3}{4}+\frac{1}{4}=$ $12\frac{3}{4}+7\frac{1}{4}=$

13) $\frac{1}{4}+\frac{1}{4}=$ $1\frac{1}{4}+1\frac{1}{4}=$ $\frac{1}{4}+\frac{1}{4}+\frac{1}{4}=$ $6\frac{1}{4}+3\frac{1}{2}=$
$2\frac{1}{4}+\frac{1}{4}=$ $2\frac{1}{4}+2\frac{1}{4}=$ $\frac{1}{2}+\frac{1}{4}=$ $7\frac{1}{2}+7\frac{1}{4}=$
$5\frac{1}{4}+\frac{1}{4}=$ $7\frac{1}{4}+3\frac{1}{4}=$ $3\frac{1}{2}+1\frac{1}{4}=$ $3\frac{1}{4}+8\frac{1}{2}=$
$10\frac{1}{4}+\frac{1}{4}=$ $15\frac{1}{4}+4\frac{1}{4}=$ $5\frac{1}{4}+\frac{1}{2}=$ $5\frac{1}{2}+6\frac{1}{4}=$

14) $\frac{3}{4}+\frac{1}{2}=$ $1\frac{3}{4}+1\frac{1}{2}=$ $\frac{3}{4}+\frac{3}{4}=$ $\frac{1}{2}+\frac{1}{2}+\frac{3}{4}=$
$1\frac{3}{4}+\frac{1}{2}=$ $2\frac{1}{2}+6\frac{3}{4}=$ $1\frac{3}{4}+2\frac{3}{4}=$ $\frac{1}{4}+\frac{1}{2}+\frac{3}{4}=$
$7\frac{3}{4}+\frac{1}{2}=$ $7\frac{3}{4}+2\frac{1}{2}=$ $4\frac{3}{4}+5\frac{3}{4}=$ $\frac{1}{2}+\frac{1}{2}+\frac{1}{4}=$
$11\frac{3}{4}+\frac{1}{2}=$ $5\frac{1}{2}+5\frac{3}{4}=$ $12\frac{3}{4}+6\frac{3}{4}=$ $\frac{3}{4}+\frac{3}{4}+\frac{1}{2}=$

15) $1-\frac{1}{2}=$ $7-1\frac{1}{2}=$ $1-\frac{1}{4}=$ $4-1\frac{1}{4}=$ $7-4\frac{1}{4}=$
$2-\frac{1}{2}=$ $6-2\frac{1}{2}=$ $3-\frac{1}{4}=$ $6-2\frac{1}{4}=$ $8-6\frac{1}{2}=$
$3-\frac{1}{2}=$ $15-8\frac{1}{2}=$ $4-\frac{3}{4}=$ $9-5\frac{3}{4}=$ $8-5\frac{3}{4}=$
$8-\frac{1}{2}=$ $18-9\frac{1}{2}=$ $9-\frac{3}{4}=$ $12-8\frac{3}{4}=$ $5-2\frac{3}{4}=$

16) $\frac{3}{4}-\frac{1}{4}=$ $3\frac{1}{2}-1\frac{1}{4}=$ $2\frac{3}{4}-1\frac{1}{2}=$ $4\frac{1}{2}-2\frac{1}{4}=$
$\frac{1}{2}-\frac{1}{4}=$ $4\frac{3}{4}-2\frac{1}{4}=$ $7\frac{3}{4}-6\frac{1}{4}=$ $5\frac{3}{4}-3\frac{1}{2}=$
$2\frac{3}{4}-\frac{1}{4}=$ $5\frac{3}{4}-3\frac{1}{2}=$ $8\frac{3}{4}-6\frac{1}{2}=$ $7\frac{3}{4}-2\frac{1}{4}=$
$1\frac{1}{2}-\frac{1}{4}=$ $10\frac{3}{4}-5\frac{1}{2}=$ $9\frac{1}{2}-3\frac{1}{4}=$ $9\frac{3}{4}-7\frac{1}{2}=$

17) $1\frac{1}{4}-\frac{1}{2}=$ $2\frac{1}{4}-1\frac{1}{2}=$ $1\frac{1}{2}-\frac{3}{4}=$ $4\frac{1}{2}-1\frac{3}{4}=$
$3\frac{1}{4}-\frac{1}{2}=$ $6\frac{1}{4}-3\frac{1}{2}=$ $2\frac{1}{2}-\frac{3}{4}=$ $9\frac{1}{2}-4\frac{3}{4}=$
$4\frac{1}{4}-\frac{1}{2}=$ $7\frac{1}{4}-2\frac{1}{2}=$ $5\frac{1}{2}-\frac{3}{4}=$ $13\frac{1}{2}-7\frac{3}{4}=$
$9\frac{1}{4}-\frac{1}{2}=$ $9\frac{1}{4}-7\frac{1}{2}=$ $8\frac{1}{2}-\frac{3}{4}=$ $16\frac{1}{2}-5\frac{3}{4}=$

18) $1\frac{1}{4}-\frac{3}{4}=$ $2\frac{1}{4}-1\frac{3}{4}=$ $6\frac{1}{4}-2\frac{3}{4}=$ $12\frac{1}{4}-10\frac{3}{4}=$
$4\frac{1}{4}-\frac{3}{4}=$ $7\frac{1}{4}-4\frac{3}{4}=$ $5\frac{1}{4}-1\frac{3}{4}=$ $16\frac{1}{4}-12\frac{3}{4}=$
$7\frac{1}{4}-\frac{3}{4}=$ $12\frac{1}{4}-5\frac{3}{4}=$ $8\frac{1}{4}-4\frac{3}{4}=$ $19\frac{1}{4}-13\frac{3}{4}=$

19) Mitu tolli on 1/2, 1/4, 3/4 jalga?
20) Mitu werſokki on 1/2, 1/4, 3/4 arſinat?
21) Tund on 60 minutit. Mitu minutit on 1/2, 1/4, 3/4 tundi?
22) Mitu kopikut on 1/2, 1/4, 3/4 rubla?
23) Kui ſuur on terwe arw, kui:

1/2 = 4;	1/4 = 2;	3/4 = 6;
1/2 = 6;	1/4 = 4;	3/4 = 15;
1/2 = 8;	1/4 = 10;	3/4 = 30;
1/2 = 10;	1/2 = 20;	3/4 = 60;

Rooma numbrid.

(Järg.)

XIII = 13. XVII = 17.
XIV = 14. XVIII = 18.
XV = 15. XIX = 19.
XVI = 16. XX = 20.

Lugege ja kirjutage üles arabia numbritega:

V, X, IV, VI, IX, XI, VII, XII, VIII, XIII, XIV, XVI, XVII, XX, XIX, XVIII.

Kirjutage üles rooma numbritega:

3, 5, 7, 10, 4, 6, 9, 11, 8, 13, 12, 17, 1, 14, 16, 2, 9, 19, 10, 20, 4, 14, 6, 16.

Lisa*)

esimese astme juurde.

1) 2+5= 2+7= 8+2= 5+3= 8+1=
3+4= 3+5= 1+7= 5+5= 4+4=
3+6= 5+4= 4+3= 4+6= 5+2=
2+6= 7+3= 4+5= 6+3= 3+7=

2) 2+3+4= 1+2+7= 1+1+8= 7+1+2=
1+2+4= 4+2+4= 2+2+6= 6+3+1=
3+4+2= 3+3+3= 3+3+4= 5+4+1=
4+5+1= 5+2+2= 4+4+2= 3+2+3=

3) 1+1+1+1= 5+2+2+1= 1+5+2+1=
2+2+2+2= 4+2+1+2= 2+1+6+1=
3+3+3+1= 2+3+2+3= 4+2+2+2=
4+4+1+1= 3+1+1+3= 3+1+2+3=

---

4) 5—1= 9—3= 9—6= 6—6= 7—3=
6—2= 10—5= 8—6= 7—6= 9—8=
7—4= 8—4= 10—7= 8—5= 8—7=
5—4= 7—5= 10—9= 4—3= 10—8=

5) 5—2—1= 9—5—4= 10—4—4= 9—6—2=
6—2—2= 8—3—2= 9—2—5= 9—1—6=
3—1—1= 7—2—5= 8—5—3= 10—7—3=
10—3—3= 10—7—2= 8—6—1= 8—4—2=

6) 6—2—2—2= 9—3—3—3— 8—1—2—3=
4—1—2—1= 9—5—2—1— 9—2—3—4=
7—2—3—1= 10—2—2—4— 10—3—4—2=
8—3—1—2= 10—3—4—2— 9—1—4—3=

---

*) Kui esimesel astmel harjutustest puudus peaks tulema, siis mõetagu siit lisa.

7) 4+4−3−3= 7+2−3−3= 6+3−4−3=
2+6−5+1= 8+2−5−5= 5+3−7+6=
3+3−2−3= 4+5−6+2= 9−6+4+3=
5+5−7+2= 4+3−5+1= 10−8+5+2=

8) 1+9−6+5= 6−1+5−8= 9−7+2+4=
4+5−3+4= 4+1+5−9= 8+1−6−2=
10−2−4+6= 6+3−7+8= 10−7+3+3=
5+5−2−7= 1+6+2−5= 7+2−8+4=

9) ?+2=5 ?+5=10 5+?=6 6+?=10
?+4=6 ?+7= 9 5+?=9 2+?= 9
?+1=8 ?+2= 8 4+?=9 3+?= 9
?+4=7 ?+3=10 3+?=8 8+?=10

10) ?−2=5 ?−3=4 8−?=6 7−?=2
?−5=3 ?−6=2 6−?=3 4−?=3
?−9=1 ?−8=2 9−?=4 5−?=1
?−4=4 ?−7=3 10−?=4 8−?=0

11) ?+1+3= 6 5+?+2=10 6+2+?= 9
?+4+2=10 1+?+1= 7 2+3+?= 8
?+6+1= 9 2+?+6= 9 3+4+?=10
?+2+3= 9 4+?+1=10 6+1+?= 9

12) ?−2−3=3 8−?−1=4 7−2−?=3
?−4−4=1 6−?−2=3 8−5−?=2
?−6−1=3 10−?−4=2 10−1−?=2
?−3−2=4 9−?−3=2 9−3−?=4

13) 4×2= 5×2= 8×1= 6×1= 10× 1=
7×1= 2×5= 3×2= 5×2= 1×10=
3×3= 2×4= 1×2= 2×4= 4× 2=
2×3= 1×8= 2×2= 3×3= 2× 5=

14) 3×2−5= 1×4+6= 10×1−5= 2×5−2=
1×7−4= 4×2−6= 2×4+2= 1×5+5=
2×2+4= 3×3−6= 1×9+1= 3×2+3=
5×2−8= 2×3+3= 5×2−9= 8×1−8=

15) $2\times2+4-6=$ $5\times2-8+4=$ $6\times1+3-8=$
$3\times2+4-6=$ $2\times5-9+3=$ $2\times3+2-7=$
$4\times2-6+4=$ $1\times8-4+6=$ $1\times5+5-10=$
$7\times1+2-6=$ $3\times3+1-7=$ $2\times4-7+8=$

16) $3:3=$ $7:7=$ $6:3=$ $9:3=$ $8:2=$
$4:4=$ $8:2=$ $6:2=$ $9:9=$ $10:2=$
$5:5=$ $10:5=$ $6:6=$ $9:1=$ $7:1=$
$4:2=$ $10:2=$ $8:4=$ $2:2=$ $4:4=$

17) $3:3+9=$ $10:2-4=$ $7:1+2=$ $2:2+2=$
$6:2+6=$ $8:2-2=$ $7:7+7=$ $10:2:5=$
$8:4+8=$ $10:5+4=$ $9:3+6=$ $8:2:2=$
$6:6+4=$ $8:4+3=$ $6:3+8=$ $9:3:3=$

18) $10:2\times2=$ $5\times2:2=$ $9:9\times9=$ $3\times3:9=$
$8:4\times4=$ $4\times2:4=$ $1\times6:3=$ $1\times3\times3=$
$9:3\times3=$ $3\times2:3=$ $2\times5:10=$ $5\times1\times2=$
$6:2\times2=$ $1\times8:4=$ $2\times2\times2=$ $2\times4:8=$

19) $?\times2=10$ $?\times2=4$ $5\times?=10$ $2\times?=8=$
$?\times3=6$ $?\times3=9$ $4\times?=4$ $2\times?=10=$
$?\times7=7$ $?\times1=5$ $6\times?=6$ $3\times?=9=$
$?\times2=8$ $?\times4=8$ $1\times?=9$ $2\times?=6=$

20) $?:2=2$ $?:2=5$ $6:?=3$ $5:?=1$
$?:3=2$ $?:5=2$ $9:?=3$ $4:?=2$
$?:2=4$ $?:8=1$ $10:?=5$ $10:?=10$
$?:3=3$ $?:1=9$ $8:?=2$ $6:?=2$

21) $2\times5-6+4=$ $2+3+2-6=$ $8:2:2+8=$
$5+5-9+1=$ $10-3-3-3=$ $3\times2-3+6=$
$10-5+4+1=$ $2\times3+4-5=$ $2\times2+4+2=$
$2\times5:5+5=$ $2\times1+1-6=$ $10-1-8+5=$

22) $\frac{4\times2+2}{5}=$ $\frac{3\times3-5+4}{8}=$ $\frac{2\times5-4-2}{4}\times8=$

$\frac{10:5+7}{3}=$ $\frac{8-6+5+3}{2}=$ $\frac{2+3+4-3}{3}\times5=$

A-11787

Raamatud

Eesti algkoolidele,

mis Wiljandis A. Tõllasepp'a raamatukaupluse kulul ilmunud ja kõigi raamatukauplejate käest saada on:

1) Marfeldt ja Tiitso, **Rehkenduse ülesannete-kogu** algkoolidele I anne. Neljas trükk.

2) Marfeldt ja Tiitso, **Rehkenduse ülesannete-kogu** algkoolidele II anne. Neljas trükk.

3) H. Turp, **Kodumaa geografia.** Piltidega ja kodumaa kaartiga. Neljas trükk.

4) **Looduseloo õpetamisest** ja sellekohastest õpeabinõudest algus koolides, kus selleks iseäralisi tundisid ei ole määratud. Tarwitamiseks M. Kampmanni „Lugemiseraamatu" I jao kõrwal kirjutanud kooliõpetaja J. Ruus.

5) **Uus aabits** ehk **kodulaste raamat,** kust lühikese ajaga wõib lugema ja kirjutama õppida. Kolmas trükk.

Tellimise adress:

A. Tõllasepp'a raamatukauplus

Wiljandis, Tartu uul. oma majas.